The First Telugu Bi-weekly in Andhra Desa. The only Telugu Newspaper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

తూర్పు బజారు, హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

ప్రతి సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥చందారూ ౬-౦-౦ అర్థ ,, ,, ౩-౦-౦ విడి ప్రతిక ౦-౧-౦	**GOLKONDA PATRIKA** HYDERABAD, Dn. MONDAY 17.9-1934 103475	ప్రాతపత్రికకు వెల ప్రత్యేకము

సంపుటము ౮ { శా.శ.౧౮౫౬ శ్రీభావనామసం॥ భాద్రపద శు॥ ౯ సోమవారము ౧౭-౧౭-౪౩ఫ. { **సంచిక ౩౬**

శ్రీమత్ తిరుమల బుక్కపట్టణం శ్రీనివాస మహాదేశికులు (చిన్నయ్యవార్లవారు)

(తిరుమల బుక్కపట్టణము వేంకటాచార్యులు)

శ్రీనివాస మహాదేశికులు చిన్నయ్యవార్లవారు [illegible] కాలసరస్వతి [illegible] విద్యన్మణి వేంకటాచార్యుల [illegible] పురుషులు ౧౬౩౫వ శాలివాహనశకమున సర్వధారి సంవత్సర భాద్రపద శుద్ధ నవమీ పునర్వసు నక్షత్రమున [illegible] అవన్నపురం జిల్లాలో చేరిన ధర్మవరమను గ్రామమున అవతరించిరి.

శ్లో. ఘంటాలక్ష్మీశిష్యో
గుణగణ [illegible] స్వమతే సర్వశాస్త్రం
శ్రీ రేవన్నే నగ యాంగతవ,
యదిక కాలివాహన శకేస్మిన్
[illegible] శైల వాసే సుగుణనిధి,
మహతా యాచార్య వరా
[illegible]
[illegible] శ్రీనివాసార్యమాహాత్!

శ్రీమద్భక్త వత్సలాభిధానమనకే, కన్యాక [illegible]
[illegible] పునర్వసౌ [illegible]
శ్రీమత్పి [illegible] శ్రీనివాసాఖ్య
శ్రీమన్నిద్ర [illegible]
[illegible] గురుః

ఈ చిన్నయ్యవార్లవారు పరస్పరం [illegible] అనాదిగా [illegible] శాంత [illegible] శ్రీమన్నగమాంత మహాదేశికుల యొక్క [illegible] సురపుర సంస్థానము [illegible] మహాపురుషులు [illegible]

శ్లో. వదాన్య [illegible] సుధాకిరం,
గిరం ప్రపంచ [illegible] వజ్రరావ్య సదేశికే
జడాన నప్త దానవ నృపక్ష్మ [illegible]
ఫణీశతాల్ప [illegible] ప్రవాహ్యతే
[illegible] పార్థాననుమత.
విభిన్నే సత్య [illegible] ముఖ్య,
గ్రంథ సంభత [illegible]
ఘనతనుస్స న [illegible] తయః

శ్లో. వేదాన్తాచార్య [illegible]
బుధజన [illegible]
భూమ్యాముత్కం [illegible]
మదనహరపౌఢ [illegible]
[illegible]
స్వర్య తంత్ర స్వతంత్ర
[illegible]
ఇత్యాదిహి [illegible]

శ్లో. జాతాభిక్యే [illegible]
[illegible]
విధిశ్రీనివాసార్యవర్యః షట్తంత్ర [illegible]
[illegible] పాథిక [illegible]
[illegible] పాథకః
[illegible] జగతి, జంఘాలకీర్తి [illegible]
[illegible] శ్రీనివాసాభిధః
[illegible] నుధన్యే
[illegible] సిద్ధాన్త యుక్తి [illegible]
[illegible]
[illegible]
మార్తాండవాదు

[illegible]
[illegible]

శ్లో. శ్రీమత్ప్రస్యన్న సీమా ముకళ విధజనా
ఖండవాం [illegible] భూమా
షట్ తంత్రే సంతతం [illegible] కలనస్పతీ,
భోభవదూల్యక్తి దావా
శ్రీశైలార్యాన్వయో గుప్సు [illegible] గణనిధి.
స్వర్యతంత్ర స్వతంత్రః
కారణార్థ [illegible]
[illegible]

ఈ శ్రీనివాస మహాదేశికులవారు రచించిన గ్రంథముల వివరము —

తత్త్వమార్తాండము, [illegible] గ్రంథసంఖ్య గలది నయద్యుమణి [illegible] శ్రీకర్గణ దేవతాప్రసార దర్పణ [illegible] దర్పణ [illegible] దర్పణ [illegible] విరోధనిరోధ [illegible] విశ్వాంత చింతామణి [illegible] విజయపరాజయ [illegible] ప్రకాశికా, చతుర్మతి [illegible] సముపదేశ [illegible] రహస్యత్రయ [illegible] విశిష్టాద్వైత [illegible] కౌముది సంప్రదాయ [illegible] సిద్ధాన్త సంగ్రహ [illegible] మాలికా [illegible] అనుజాధికరణ మంజరీ అనుజాధికరణ. పరతత్త్వ [illegible] బ్రహ్మవాద [illegible] తారతమ్య [illegible] వేదాన్త [illegible] ఇత్యాది వేదాంత గ్రంథములు, దత్తరత్న ప్రదీపికా, [illegible] దీపికా, శ్రీజయంతినిర్ణయ [illegible] గ్రంథ [illegible] కల్యాణ [illegible] యణ ఇత్యాది నాటకాలంకార చంపూ గ్రంథము కమరియు సుదంతా పరిణయము [illegible] గ్రంథములలో షష్టిదర్పణము [illegible] ప్రకాశికా హరిగుణదర్పణ, సిద్ధాన్త చింతామణి [illegible] మాలికా ఇవిమాత్రము ముద్రితములు తద్గ్రంథములలో కొంచెము కొంచెము గానైనను [illegible] తెలుపుటకు వ్రాసిన చరిత్ర మిక్కిలి విపులమగునని [illegible] సమయములో చెప్పిన [illegible] శ్లోకములను మాత్రము ఇచ్చట వ్రాయబడుచున్నవి

శ్లో. చిత్రభూవిత్తభూ, మత్తభూ పాంథమో
పాసనా [illegible], [illegible] యానినా
సాధుతా సాధుతా సాధితా బాధితా
కింత [illegible] చింతయా, చింతయా మోహరిం.

శ్లో. తాంవిత్త [illegible] ఖగహ్వాదయారమా
స్కంద సంబుద్ధ [illegible]
కృస్య [illegible]
[illegible] తత్త్వావబోధః
దత్త్వార్ధ [illegible]
[illegible] వర్గస్వభావః
[illegible] ప్రసరతి
నగహ్యప్రోక్త [illegible]

ఈ మహాదేశికులవారు

శ్లో. భూతా [illegible] శకే (౧౩౦౫)
శోభి [illegible]
జ్యేష్ఠపక్షే [illegible] సుగుణ నిధిరగా
[illegible] బుధీనుః
[illegible] విష్ణుపాద్యం
ప్రపద [illegible]
[illegible]
[illegible] శ్రీనివాసార్య [illegible]

౧౭౦౫వ శకమున శోభకృత్సంవత్సర జ్యేష్ఠశుక్ల ద్వాదశినాడు పరమపదము నలంకరించిరి. అదినముకు ౩ దినములు పూర్వము [illegible] దర్శనము [illegible] సురపురం [illegible] వీరిని [illegible] చిన్నయ్యవార్ల వారిని [illegible] కారణమేమని విచారించగా అందులకు గురువర్యులు [illegible] మహానుభావులుగా [illegible] మహారాజా పరలోక మునకు [illegible] శ్రీనివాస మహాదేశికులవారు [illegible] సురపురం [illegible] మహారాజా [illegible] మిక్కిలి యాశ్చర్యమునొందిరి— [illegible] ఆచార్యులవారు [illegible] మాత్రము స్వయముగా [illegible] వీరి వాక్చాతుర్యమును గురించి [illegible]

వీరి అన్నగారు అణ్ణయదీక్షితులవారు. వీరి తండ్రిగారు శ్రీనివాసాచార్యులవారు. వీరి తాతగారు అణ్ణయాచార్యులవారు. వీరి పెద్దతాతగారు వెంకట దీక్షితులవారు! ఈ అణ్ణయాచార్య వెంకట దీక్షితాచార్యులవారి తండ్రిగారు తాతాచార్యులవారు. వీరి [illegible] అణ్ణయాచార్యులవారు. ఈ [illegible] పురుషుల చరిత్రము విపులముగా చేయుటకు మిక్కిలి సంకోచముగా [illegible]

తిరుమల బుక్కపట్టణం అణ్ణయ దీక్షితులవారు (పెద్దయ్యవార్లవారు)

వీరు ౧౬౩౦ శాలివాహన శకమున [illegible] సంవత్సర వృషభమాసమున [illegible] హస్తనక్షత్రమున యావిర్భవించిరి. వీరు చిన్నయ్యవార్లవారికి అన్నగారు [illegible] వేంకటాచార్యులవారికి తండ్రిగారు, బాలసరస్వతిగారికి ౩ వ పురుషులు. వారికి విద్వన్మణి వెంకటాచార్యులవారికి ౩ వ పురుషులు. [illegible] అన్నదమ్ములు సురపుర రాజగురుత్వమును జాగీరు [illegible] పెద్దయ్యవార్లవారు పండితులు మాత్రమే గాక [illegible] గావించయున, అపార్యామ, ఇత్యాద్య నేక యజ్ఞములను చేసినవారు, కనుకనే దీక్షితబిరుదము వీరిపేరుతో చేరి అణ్ణయ దీక్షితులవారని ప్రసిద్ధి చెందిరి. వీరు భగవద్గీతకు ప్రతిశ్లోకములోని ప్రతిపదమునకు [illegible] అర్థమును వ్రాసి వ్యాఖ్యానము చేసియున్నారు. [illegible] ప్రమాణము [illegible] వేదాంత గ్రంథమును రచించినారు [illegible] గ్రంథమును [illegible] తమపూర్వుల పాండిత్యమును ప్రకటించుచేసియున్నారు. తమపూర్వులు బుక్కపట్టణం అను గ్రామమునందు యున్నందున అదివారు [illegible] బుక్కపట్టణ వంశమని ప్రసిద్ధి గలిగినది. యీ గ్రామములో యీ బుక్కపట్టణమును గ్రామము [illegible] (గామియున్నారు [illegible] క్రింద వ్రాయుచున్నాను.

శ్లో. [illegible] తటము [illegible]
[illegible]
[illegible] సకల [illegible] విభవా
[illegible] నగరీ.

శ్లో. యాణపురీ [illegible] తుల్యతా [illegible]
[illegible] సౌఖ్యం [illegible] మేదినీ.

తత్రహి. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] వదనః
పాఠం [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] దేశికో బుధవర
[illegible]

శ్లో. యదీయో [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

శ్లో. పుత్రం [illegible]
[illegible]
[illegible] విలయమహా
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] విద్వంసభావా.

ఈ యణ్ణయాచార్యులవారు [illegible] గ్రంథములో (బ్రహ్మరథమును [illegible] దానికి [illegible]

తాతాచార్యులు

ఈ యణ్ణయాచార్యులవారి [illegible] తాతాచార్యులవారు వీరివిషయమై.

శ్లో. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

శ్లో. [illegible]
పాండిత్య [illegible]
[illegible]
తాతాచార్య [illegible]

వీరు చిన్నయ్యవార్లవారికి [illegible] ఈ తాతాచార్యులవారి పెద్దకుమారులు వెంకట దీక్షితులవారు. చిన్నకుమారులు అణ్ణయాచార్యులవారు. ఈ వెంకట దీక్షితుల [illegible] విషయమై

కర్ణాటక క్ష్మాంక భూర్య శ్రుతిశిఖరయుగా
ధార్య శార్వ సీమా
నద్వద్యానర్థ్య బద్ధస్థ్యనవన రచనా
రత్నసార స్వభూమా
యశ్శ్రీకే వాజపేయ ప్రముఖ మఖవరై
రార్య సంపత్ప్రవర్త్యం
సద్వాశ్రితః ప్రసన్నైర్ధనకనకమణీ
భూమి భూషాంబరాద్యైః.

వీరు పాండిత్యముగలిగి యుండుటకాక వాజపేయాది యజ్ఞములు చేసినవారు వీరికొమ్ములు

శ్లో॥ తస్యానుజ స్సుకవితా భరతాదివిద్యా
వ్యాఖ్యానదక్ష విశద ప్రథనో గుణాఢ్యః
వట్ట గ్రామం గ్రామవాసీ స్వదసత్ప్రి సంగీ
సంగీత సంగలబ్ధ ద్రావ దేశికోభూత్.

శ్లో॥ ప్రసంతి వాని ఖండేన ప్రకొండేముక్తకుండనే
సమన్వతే ప్రసన్న కృష్ణలాంగ్ల మాఖ్యా దేశికే
పతంజలిశిక్షితాంజలి విరచించనోప్య కించన
ప్రగాఢ మావగీతను కృష్ణ స్వాత్మ్యకేశవ్యతే.

ఈ యజ్ఞయాచార్యులవారు దేశిక మహోద్యానమను గ్రంధమును ఆచార్యవింశతి యను స్తోత్రమును చెప్పియున్నారు. మరియు అన్నదమ్ములైన ఈ వేంకటదీక్షిత అణ్ణయాచార్యులవారలు శ్రీరంగమునకు వెళ్లి అచట సోమువళాస్త్రులను యద్వైతపండితులను వాదమున జయించి సిద్ధాంతరత్నావళీ. సిద్ధాంతవైజయంతి. అను రెండు గ్రంధములను చెప్పి అద్వైతులను సపరివారముగా పంచ సంస్కారములచే వైష్ణవులను చేసిరి ఈ యజ్ఞయాచార్యులవారు చెప్పిన యాచార్య వింశతిలోని రెండు శ్లోకములు వ్రాయుదుము.

శ్లో॥ దళయతి శంకరస్య గళ గ్రహి తస్యమతం
స్ఫుటలితథా ప్రసంగతి ఘనతథా వితథా
భవతథే దేలిమాన పది కౌణభుతీఫణితి
ర్గతల పిబ్బరఖ్యే దకభక్ సింహ మహోక ధే
పటులిరశిరకర్కశ, నఖాంకురిద్దళిత
ద్విషద్విపహోళిమండల వినిర్గళితైర్మణిభిః
జితనియద్వశోభి. రతనూభిరశోభి
జగత్కథమువయూపసి, కవితార్కిక సింహపదం

ఈ యాచార్యవింశతి ఎడ్రితము. పిమ్మట చిన్నయ్యావార్లవారి పితామహులు అణ్ణయాచార్యులవారి మహిమలు ఇట్లు వ్రాసి తాతాచార్యులగారు.

శ్లో॥ సుతస్య స్వభూమా తాపోత్తరాతికీ
మితపాస్వాక్తి జాతా ధృతాశేషపతాః
శ్రుతిపాదతా ఘన్త్రితాణ సేతా
రమావాసతాతా వ్యతావాచదాతిః

వీరు మఖలను జెల్లునప్పుడు తమముందర చెప్పునట్టి బిరుద పద్యము

శ్లో॥ అవేతుస్యాతి సీతా పరిబృఢ,
చరణాంభోజ మృగాబ్జి మృగా
దాచతుష్టి పీఠిగల విరసలను,
త్పాదరాగ్రేందరా దేః
ధీమంతిస్సంతుతోవా
వారిముకట వటర్స్థితుస స్ఫురిని ర్యాద్
వ్యాఖ్యారా పార తామ్యత్కాః,
కథకభూటా తుత్స్య దిస్వో మదవ్యః.

శ్లో॥ మరియు బౌపరాజకిరీటాగ్ర
జాగ్రత్ప్రవణపల్లవం
వందే శ్రీనివాసతాతార్యం
శేషం చక్రాంకదేశికం.

వీరే బౌపరాజ సంస్థానమున అగ్రపూజ్యులు ఇంతు అచార్యపురుషులు మొదలయిన సర్వమర్యాదలను సంపాదించినవారు వీరే పెదయ్యావార్లవారికి (అణ్ణయ్యదీక్షితులవారికి) చిన్నయ్యావార్లవారికి (శ్రీనివాస మహాదేశికులకు) తండ్రిగారు. ఉరపోధార గ్రంధకర్తలయిన పెద్దయ్యావార్ల ధ్యాన శ్లోకము.

శ్లో॥ శ్రీమచ్చ్రీశైల వంశచ్ఛల కలశ
పయోరాశి రాకాశశాంకం
త్రయ్యంత ద్వంద్వ చింతా పరిణత వితతా,
గాధబోధావధానం.
శ్రీమత్తాతార్య సూనుం శ్రితరహిత
జనతానంద సంధానబంధుం
వందేమహ్యాణ్ణ యార్యం ధృతి
సకల సకలా [illegible] ఖ్యాతకీలిం

వీరే తాముదచించిన రహోధార గ్రంథముతో తమమగురించి ఈరీతి వ్రాసికొనియున్నారు.

శ్లో॥ తనూ జన్మాదిస్తోత్రమకవి ఘటాటోపనపటు
స్వవాచా వైచిత్రి స్ఫురిత కవితా తోషితబుధః
రసాలంకార శ్రీవిలసన విదావస్వరసధీ
ర్విధోత్ఫుద్వద్య శ్రీమాన్ విబుధగణ రోమాణ్ణయకవిః.
యజ్వారాత్ దధాయా వేంకటధరా

శ్రీ ఆనంతాళ్వార్లకు శేష
శ్రీవత్సాన్వయ శాధవామనమును
శ్రీరంగ నాధస్వ ధర్మిమాన్ శాఠశ్యమ జన్మతః

శ్లో॥ విధారజ్యాత్మసోజన్మనః । సాగర్యమహాత్మ్య లిప్సకరుణా
చ్ఛ్యాశ గోపాలతః ధర్మేకతోక్త్యా సార్యథాః
ధామత్తి థావాంఘ పలోజభావః
యాయవ్య భావే న్నిమ్నకు తెర్వశోభి
స్థ్యాణం రసోదార మంత్రపతికః.

ఇట్టి పెద్దయ్యావార్లవారు తమ తమ్ములయిన చిన్నయ్యావార్లవారికంటె 11 సంవత్సరములు ముందు గతించి రకములో బరమపదించిరి. ఈ పెద్దయ్యావార్లవారు చిన్నయ్యావార్లవారు (అణ్ణయ దీక్షితులవారు) (శ్రీనివాసాచార్యులవారు) అను అన్నదమ్ములు సురపురములో పరమపదించినవారిలు. వీరిగి ప్రాముఖ్యయిన బృందావనము లు. శిద్ధింతోటకు సమీపము నున్న మైదానములో ప్రాకార సహితము లయియున్నవి ఇట్లు మొదటినుండి (సిద్ధవనం)

ఇంతవరకు ..విశ్వకర్మనయశ్రవణ" యను ప్రకారము ప్రకటించుచున్నది.

జాబులు

బాలవితంతు వివాహములు శాస్త్రోక్తములే

ఇల్లెందు విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘమువారి కల్పనలు నిజమైనవి కావు.

ఇటీవల దంగళాయిపేట యను గ్రామమున జరిగిన బాలవితంతు వివాహమునుగురించి అక్టోబరు నెల ..తి గుర్తువార మునాటి గోలకొండపత్రికలో ప్రకటించిన యీ వాదమును ఖండించి ... తమ వివాహములు యుక్తమైనవనియు వారు వారి కల్పనలు నిజములైనవని రుజువు పరచుటకు తగిన ఆధారములు లేని వికల్పనలు గావింపుట యుక్తముకాదు.

ఈ బాలవితంతువగు శ్రీమతి మధురాబాయమ్మ మొదటి వివాహ విషయమున వీరు కల్పించిన కల్పనలు నిజమైనవి కావు. నిజ్యాత్మవతమైన మొట్టమొదట వారి వివాహము చేసికొనవలెనని యామె పోరగా, (అక్కసెనిమిటి) రెండవదికిని తెలియకుండ పోకూడదని తెలిసికొనిపోయి బలవంతముగ సంకల్పమాత్రము కట్టి వివాహము చేసికొన్నాడని యనుటచే నతని యామె తల్లిదండ్రులు పెద్దమనుష్యుల యొక్క విచారింపగా నట్టివివాహితుడే యీ వివాహము క్రమముగా జరుగలేదని యొప్పుకొనుచు కన్యాదానవిచ్చి వివాహము చేయుమని బ్రహ్మాలుటచేతను కొందరి బంధువుల ప్రోత్సాహముచేతను అదిన్ని దాని న్యాయవతేయిచ్చి క్రమముగ వివాహము చేసియుండెరేకాని వీరనినట్లు మొదటవారికిని కివివాహమైన పిదప యిత్తును గాక మరల నింకొకనికిచ్చి వివాహముచేయుటకాదు.

మరియు కొలది కాలముగాకే యామె పెనిమిటి మరణించుటచేత గొందరు పెద్దమనుష్యులును బంధువులును దయాళువులగుచు వనితావలెను బాలవితంతువునకు మరల వివాహము చేయుట ధర్మమేనని తోచుటయేగాక శాస్త్రసమ్మతముగూడ నగునవియును ప్రస్తుత మితర ప్రదేశములందేగాక మన నిజాంరాష్ట్రమునను ఇతర సంఘములలోనేగాక మన సంఘమునను యిట్టి వివాహములు జరుగుచే యున్నవనియును తెలిసికొని పట్టుపరి యొప్పుదలపై యీ వివాహమును కావించియుండిరి. యింతమాత్రమునకింత మూడవ వివాహమనియును యింక నెన్ని వివాహములైన జాడించునవనియును యింకను యేమేమో యనియును వ్రాయుటజూడ వీరికి వివేకము లేనదయే

ఇదియే ప్రథమమూ గాక మునుపు పత్రికా విలేఖకులు వారికి తెలిసినంతవరకు నిదియే ప్రథమమని వ్రాసియుండుగాక యింతవరకే రాష్ట్రమునగల యాంధ్ర విశ్వబ్రాహ్మణులలో సూర్యాపేట, కొండపల్లి వంగరు, బొల్లారము, పెంక తెలంగాణులందులో బాలవితంతు వివాహములు జరిగినటుల తెలియుచున్నందున నిదియే ప్రథమము గాదని సాంఘికులు తెలిసికొనుట కిందు వివరింపబడినది.

ఈవివాహము యే శాస్త్రపద్ధతి ననుసరించి చేసినవియు బోధపడుట లేదనుచున్నారు. ఏశాస్త్రపద్ధతి యనవలెను ధర్మశాస్త్ర పద్ధతిననుసరించియే చేయబడినదిగాన నట్టి ధర్మశాస్త్ర గ్రంథములనుగూడ గొంతవరకిచట వివరించుచున్నాము.

యజుర్వేదము

ఉదీర్ష్వనార్యభిజీవ లోకమితాసుమేత ముపశేష ఏహి
హస్తగ్రాభస్య దిధిషో స్త్వమే తత్పత్యుర్జనిత్వ మభిసం
బభూవ—

ఓ నారీ! ప్రాణముడైన యీ ప్రేతముద్దరించి జీవించియున్న ప్రాణిసమూహమును జూచి లేచిరా విన్నవివాహము చేయ నిచ్ఛగల భర్తను భార్యవుగా నుండు

మనుస్మృతి

శ్లో॥ సాచేదక్షతయోనిస్యా ద్గతప్రత్యాగ తాపివా
పౌనర్భవేన భర్త్రాసా పునస్సంస్కార మర్హతి

అక్షతయోనియైన యువతి విధవయైన మరల వివాహమునకు అర్హురాలగుచున్నది (అక్షతయోని యనగా యువతిసంసర్గమెరుగనిది)

బోధాయన స్మృతి

శ్లో॥ నిసృష్టేన హతోవాపి యస్యాభర్తా ప్రియేత వా
సాచేదక్షతయోనిస్యా ద్గతప్రత్యాగ తాపివా
పౌనర్భవేన విధినా పునస్సంస్కార మర్హతి

మార్కండేయ స్మృతి

శ్లో॥ దేయాన్యత్ర వివాహితా పివబా
బ్యావిద్ధయోనిర్నష్టేత్—

వాసిష్ఠస్మృతి

శ్లో॥ పాణిగ్రాహే మృతే బాలా కేవలం మంత్రసంస్కృతా
సాచేదక్షతయోనిస్యా త్పునస్సంస్కార మర్హతి.

నారదస్మృతి

శ్లో॥ ఉద్వాహితా పి యాకన్యా న చేత్సంప్రాప్తమైథునా
పునస్సంస్కార మర్హతి యధాకన్యా తథైవసా

బ్రహ్మపురాణం

శ్లో॥ యదిసా బాలవిధవా బలాత్త్యక్తా థవాక్వచిత్
తదా భూయస్తు సంస్కార్యా గృహీత్వాయేన కేనచిత్

ఈ మొదలగు ధర్మశాస్త్రములన్నియును ఋతువిధమైన గర్భాదానముకాని బాలవితంతువులు మరల కన్యలవలెనే సమంత్రకముగా వివాహములు చేయదగునని సమాధింపుచున్నవి గనుక బాలవితంతు వివాహములు శాస్త్రోక్తములే యగును యింకను యీవిషయమై యింకను తెలిసికొనదలచినవారు వీరేశలింగము పంతులుగారి యొక్క సంపుటములందలి శాస్త్రసంగ్రహమును గాంచవలెను—(శాస్త్రోక్తమైన శాస్త్రములైన చెప్పబడినటులని యర్థము)

ఇటువంటి వివాహములు జరుపుటవలన మన సంఘము నకు కొన్ని లాభములు కలుగవచ్చునని యనుచున్నాము. పోను కలగవేమి! యిట్టి వివాహములవలన వితంతువులు పడు చుండు మొదలగు అంటుబాధలు గలుగు గర్భస్రావ భ్రూణహత్య, శిశుహత్య, ఆత్మహత్యాది సర్వానర్థములును, అదుపుతప్పుట, జాతిబహిష్కారములును, సాంఘిక కష్టములు, కలహములు, కొట్లాటలును, కోర్టు వ్యాజ్యములును, నష్టములును, నగుబాటులును, యీ మొదలగు ... గలుగుననియే విశ్వసించుచున్నాము

ఇక వితంతువుల యవస్థ ప్రదర్శనములవలన గొంతవరకు తదితర స్త్రీల పాతివ్రత్యధర్మము చెడిన చెడిపోవచ్చునుగాని బాలవితంతువులకు వివాహమైన యంతమాత్రమున స్త్రీలందరు శ్రమధర్మములను వదలి మరల పెండ్లిపరులై వివాహమాడుదురను వీరి మాటలు సమంజసమైనదికాదు. ఇటువంటి కట్టుబాటు ధారణమును కలుగవని వారియొక్కయు విశ్వబ్రాహ్మణ సంఘమువారు తెలిసికొని ... ఇట్టి మన మహాపాతకములను నశింపజేసి సంఘమునకు మానవముఖ్యధర్మము అగు దయా, సత్య, శౌచముల ననుష్ఠించుచుండెదరుగాక యని కోరుచు విరమించుచున్నాము

టపా బేరంగు

అయ్యా,

తాము టప్పాసంబంధపు బేరంగు విషయమున వ్రాసినది చాలసత్యము పల్లెటూరివారలైన మాకు తూకాలు తెలియవు. అరణాపు కొగితముం వ్రాస్తే బేరంగు చేస్తున్నారు. రకాపు మాత్రమైన కవరులో వ్రాసుకొనుటకైనా మాపలో టపాఖానాలు లేవంటేను మేము గ్రామములలో పెట్టుకోనందున మాకు సంగతి సందర్భాలు తెలి చొరామార్లు బేరంగు చెల్లించలేక నాబుటావ నావంటివారు ఇంక "సుందరు"లక్ష యిచ్చేవారుగా వెళ్ళగా వారు తప్పకుండా పసలుపెట్టిరి. ఇప్పుడు కొన్ని సమయాలలో అరణాపు కవరుకు రాత్రింగంట కాయితాల కవరును బేరంగువుల మధ్య యివ్వడుండున్న ప్రతియుత్తరము తూకము అందాజా చూచుకొని బేరంగు వారికి మంచి కనెక్షను యీవిషయములో సవరించ వలెనని కోరుచున్నాము.

నరసు మొయిలు మాత్రమే
ఆను చేరి ఈశ్రీంది కనెక్షను

శ్రీకృష్ణ దేవరాయుల ఆంధ్రభాషా నిలయము

ఈసంస్థ స్థాపింపబడి ముప్పదిమూడు సంవత్సరములు దాటి ముప్పదినాల్గవ సంవత్సరము ఈ ౧ సెప్టెంబరునుండి ఆరంభమైనది. ముప్పదిమూడవ సంవత్సరముకొఱకు ఎన్నికలు జరుగలేదని జనులు అనుకొనుచున్నారు. ముప్పదినాల్గవ సంవత్సరముగూడ అట్లే జరుగునా? అని సంశయము తోచుచున్నది. కార్య నిర్వాహకులగువారు అలసభావమును వదలవలయును. కార్య శాఖాధ్యక్షునివలన వారీపని 33 వ సంవత్సరమున చేయలేక పోయియుండినచో యీ సంవత్సరము విషయమేమి యాలోచించిరి?

గౌరవ యధికారులుగా పనిచేయుట శ్రమతోగూడిన పనియే అందును కార్యదర్శిగా పనిచేయుట చాలకష్టము. ఈ గ్రంథాలయము రాష్ట్రములో నున్నవానిలో పెద్దది. దీని నిర్వాహకులు సరిగా వేళకు యెన్నికలపనిని జరుపక పోయినచో చాలలోపమునిపించుకొనును.

కనుక కార్యదర్శిగారు వెంటనే జాగరితహించి తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించవలయును అని హెచ్చరించుచున్నాను.

(ఒక సభ్యుడు)

అల్లమ ప్రభువు మందిరము

జిల్లా వరంగల్ నైజాం రాజధాని.

అయ్యలారా!

ఈమందిరము కేవలము మాలమాదుగుల భక్తి వైరాగ్యము పెంపొందించుటకు గాను గొప్పగొప్ప మహానీయులచే ప్రోత్సాహింపబడి ఎన్నియో సంవత్సరములనుండి పాడుబడిన ఈ జీర్ణమందిరము పూజింపబడుచున్నది ఇందలి నొక మంటపము అదుంధతీయులనబడు మాదుగులకును నొకటి మన్నెపువారియగు మాలవారికిని ఏర్పాటు చేయనైనది అంజనేయమంటపము రెండు తెగలవారికిని ఉపయోగపడుటకు స్థిరపరచబడి పూజనిమిత్తము వక మాలజంగమయ్యను వక మాలదాసరయ్యను ఏర్పాటుచేసినారము గుళ్ళయొక్క సుభ్రతకును కాపుదలకు గాను వక చౌకిదారున్నిగూడ యుంచనైనది ఇదివరకు మందిరములకు శుద్ధిసంస్కారము ప్రారంభోత్సవము సహాము చేయబడి బండ్లు బోనాలు, మొక్కుబడులు భజనయుక్తముగా సమర్పించబడినవి.

కొన్నికొన్ని గుళ్ళలోకి మాలమాదుగులు బైటి దర్వాజలోకిరానైనను అడుగుబెట్టగూడదనియున్న కఠినమైన హిందువుల ఆజ్ఞను మీరలేకయుండి దైవభక్తి నుర్విభ్యాసయున్న మా మాలమాదిగ సహోదరులు ప్రతి సంవత్సరము కార్తీకశు ౧౩ మొదలు పౌర్ణమివరకు జరుగు మూడురోజుల యుత్సవము కనులారగాంచి తమ చేతులతో స్వామిని పూజించగలరని హెచ్చరించనైనది.

ఈమందిరములకు చాలా మరమ్మతులు చెయవలసియున్నవి దిగువ నుదహరించనైనది.

౧. చుట్టు ప్రహారిగోడ వాటికిగేటు, ౨ ధర్మశాల, ౩. చికిత్స అయినరోళ్లను బాగుచేయవిము ౪ అంజనేయమంటపము సగము కట్టియున్న దానిని పూర్తి జేయుట ౫. పెద్దగుడికి ఇనుపకువ్వలతో జాలి అమర్చుట, ౬. దినదినము పూజచేయు పూజారికి మాన్యంబులొసంగుట ౭ ప్రతిసంవత్సర కార్తీక పౌర్ణమినాటి ఉత్సవమునకు కొగల ఖర్చులకుగాను, దేశాభిమానులు, దైవభక్తులు, తమతమ శక్త్యానుసారము కొంత ధనసహాయముచేసి మాకు చేదోడు వాదోడుగా యుండగలరని ప్రార్థన.

ఇట్లు, విన్నవించు స్వజాతీయ సేవకులు,
మన్నెల కలకట్టు పథ హనుమకొండ సభ్యులు.

అధ్యక్షులు — పీసరి వీరన్న పంతులు, యాలాల గట్టయ్య చౌదిరి.
కార్యదర్శి — బి. బి. వీరయ్య హకీం, అంకేశ్వరపురప్వయ్య కోశాధిపతి

క్రొత్తశిలాశాసనములు

[చరిత్రాభిమాని]

౧రాష్ట్రము శిలాశాసనములకు బుట్టినిల్లని తోచు... ప్రత్యేకముగ తెనుగు ప్రాంతములో... ఎని... కాకతీయులవో, చాళుక్యులవో, రాష్ట్రకూ... సామంతులవైనను, ప్రతినాయకుల... శిలాశాసనములు వీక్షింపవచ్చును... లో తెనుగు లేక కన్నడలిపి... అర్థమేయగుచున్నది. నూతన శిలాశాసనములను గనిపెట్టినా... లోనున్నవి ఎన్నోవరకు శా... శాసనము తవికెలు అగు... పనము హట్టలము అనెడి... లునెడి గ్రామములో... కాలమును కనుటకైనై చే...

రోడ్డవంబడిన శిలాశాసనములవి. కోన చరిత్రకారులు దానిని దోచుకుపట్టి ఆముద్రిక్కసనవరత్నములు ప్రచురించి అంధ్రపరిశోధకమహామండలి మాన్యకొండ సంపాదించుటకు ప్రయత్నించుచుగాక ప్రతులు తీసినగాని శాసనార్థములు తెలుపదు

అంధ్ర మహాసభాహ్వాన సంఘమువారి భారము

ఇప్పటికి మహాసభ ఖమ్మంమెట్టునందు సమావేశమగు నని వల్లడిల విశదమైనది అహ్వానసంఘమువారు ప్రచారము సాగించి తాలూకమధిర గ్రామములలో కూడా పర్యటన ప్రారంభించినట్లు గోలకొండ పత్రిక ప్రకటనవలన తెలియుచున్నది. ముఖ్యముగా తల్లాడ గ్రామవాసులు సభా సమావేశమునకై తమ వుత్సాహమును వెలిబుచ్చి తగురీతిగా అహ్వాన సంఘమువారిని సన్మానించిరి ఇట్లే మధిరతాలూకా యితర గ్రామములలో యిజారాదార్లు, మక్తేదార్లు, పటేల్ దారులు, పరక రైతుసోదరులు అహ్వాన సంఘమువారిని తగురీతిగా గౌరవించి సన్మానించి, తమ వుదార దాతృత్వములను వెలిబుచ్చెదరని నమ్ముచున్నాను.

జోగిపేట దేవరకొండల సభలకన్న యీసభకు రెట్టింపుమంది ప్రేక్షకులు విచ్చేతురు వారికి భోజనవిడిదిసముల కు తగిన ప్రయత్నములు వ్యయప్రయాసలకై పల్పుట అవసరము. కాన, ఖమ్మం పురవాసులు, పరక రైతు సోదరులు యిట్టిసమయమున మిన్నకుండక, తగురీతిని యీసభా సమావేశమునకై వ్యయప్రయాసలకోర్చి చేయూత నొసంగెదరు గాతయని ప్రార్థన.

అహ్వాన సంఘమువారికి తోడ్పాటుగా ప్రజాహిత సమితివారు యీసభా సమావేశమునకై చేయుచున్న కృషి గణనీయము వారికృషికి పరాత్పరుడు తగిన ఫలమును ప్రసాదించుగాత.

ఖమ్మం, ౪-౧౨-౪౩. — ఒక దేశాభిమాని

విజ్ఞానాయ నాంధ్రభాషా నిలయ క్షీణదశ

మనఅంధ్రులలో కార్యదీక్ష వున్నను ఆరంభశూరత్వమున్ను,మనోచాంచల్యము అధికముగ యుండును. ఈగ్రామ యువకులు విద్యావిషయ పరిజ్ఞాన భావనావ్యాప్తి నొందించి మనశ్శాంతి గలిగించుటకు ప్రథమ సోపానమైనదగు గ్రంథాలయమునందు దినుమంతయు శ్రద్ధవుచ్చుకొనక చివరకు స్వతికలకైనను తెప్పించక తనుదీవితములను దేశవ్యవహార, విశేష, వినోదవార్తలను అగోచరముగనుంచుట ఆయుక్తము అట్టిజీవితము అంధకారబంధురమే గాక! నిరర్థకము ఎట్లన భారత పద్యమును గమనింపుడు;

గీ వార్త యరయని జగము, వర్తిలుచున్నది
వదియుతేని నాడు యుఖిలజనుల
నంధకారమగ్న లగుదురు గావున
వార్త నిర్వహింప వలయుబ్రికి — ఉద్యోగ.

విజ్ఞానాయ నాంధ్రభాషానిలయముపేర వార్తాపత్రికలు నూతన పుస్తకములు తెప్పించకపోగా వున్న పుస్తకములు కాగితములు చెంటుదిబ్బలయందు పైకము పడియుండుట మిక్కిలి విచారకరము అంధ్రులమైన మనము ప్రాచీన స్థాపితమైన అంధ్రభాషానిలయమును పెంపొందించి గ్రంథములు ప్రోగుచేసి వృద్ధిపరచుటనుమాని పూర్వపు స్థితియందైనను వుంచి అనగా వున్న గ్రంథములు యెవరు యెత్తుకొని పోకుండ కాపాడునంతటి శ్రద్ధయైనను చేయకుండుట అంధ్రభాషాభిమానులకంతటికి అవమానకరమే యోచింపుడు పూరవా స్తవ్యులు గ్రంథాలయమునుపేర ... తెప్పించి గ్రంథాలయమును ప్రతికొనుటకు తిరిగి చేపట్టి శేషించు ... కర్తవ్యము ... మా. పోదరులారా! భేదాభిప్రాయములేని సంఘీభావము గలిగియుండిన దో దానినుండి సాధింపరాని కార్యము ... అభ్యుదయమున పెట్టిరైనగలదా యూహింపుడు మీరు పరస్పరము ... బోధించుకొనుడు. విద్యావంతులారా! తెలుగు భాషాభిమానులగు అంధ్రసోదరులారా! గ్రంథాలయముమువేరు చిరస్థాయిగ నుండునట్లు నిలిపి దాని యభివృద్ధిగగురించి పాటుపడుడు.

అ. పురుషోత్తమదాసు.

మ. ఘ. ప. నిజాంగారి సంస్థానపు రైల్వే

౧౯౩౮ అక్టోబరు ౧వ తారీఖునుండి అమలులోనుండు ప్రయాణీకుల బండ్లు రాకపోకల కాలము.

పెద్ద లైను

		నెం. 2. ప్యాసెం. గం	ని	నెం 4. ప్యాసెం గం	ని	నెం. 10 మిక్స్డు గం	ని	12 ప్యాసెం గం	ని
వాడి	పో	3	05	11	18	పర్లినుండి			
వికారాబాదు	రా	6	17	14	06	19	05		
	పో	6	26	14	14	19	36		
నాంపల్లి	రా	8	24	15	33	21	50	[illegible]	
	పో	8	34	15	43	22	00	19	33
సికింద్రాబాదు	పో	9	00	16	10	22	26	19	54
	రా	9	25	16	30			20	10
కాజీపేట	రా	12	45	19	52			22	19

		గం	ని	8 మిక్స్డు గం	ని	6 గ్రాండు ట్రంకు గం	ని
బల్లార్షా	పో			13	00	21	45
కాజీపేట	రా			21	00	3	15
	పో	13	00	23	00	3	24
డోర్నకల్లుజంక్షను	రా	15	05	2	12	5	23
	పో	15	22	6	05	5	38
బెజవాడ	రా	18	15	9	53	7	38
						మద్రాసుకు	

		1 ప్యాసెం గం	ని	[illegible] గం	ని	[illegible] మిక్స్డు గం	ని
బెజవాడ	రా	5	45	17	25	19	10
డోర్నకల్లుజంక్షను	రా	8	52	19	50	22	58
	పో	9	08	20	10	1	40
కాజీపేట	రా	11	22	22	15	4	50
	పో			22	43	6	56
బల్లార్షా	రా			4	08	14	20
				ఢిల్లీకి		వాల్తేరుకు	

		గం	ని	గం	ని	11 ప్యాసెం గం	ని	3 ప్యా గం	ని	9 ప్యాసెం. గం	ని
కాజీపేట	రా										
	పో	11	40			3	50	5	10		
సికింద్రాబాదు	రా	15	07			6	17	8	40		
	పో	15	25	17	05	6	27	9	05	6	05
నాంపల్లి	రా	15	46	17	25	6	47	9	31	6	21
	పో			17	33			9	39	6	50
వికారాబాదు	రా			19	13			11	08	8	59
	పో			19	23			11	16	9	09
వాడి	రా			22	00			14	00	పర్లికి	

డోర్నకల్ జంక్షను — సింగరేణికాలియరీసు శాఖ

1 మిక్స్డు		గం	ని			గం	ని
డోర్నకల్ జంక్షను	పో	9	50	సింగరేణి కాలియరీసు	పో	13	40
సింగరేణి కాలరీసు	రా	11	15	డోర్నకల్ జంక్షను	రా	15	00

డోర్నకల్ జంక్షను — భద్రాచలంరోడ్డు శాఖ

* 16 మిక్స్డు		గం	ని	* 15 మిక్స్డు		గం	ని
డోర్నకల్ జంక్షను	పో	9	10	భద్రాచలంరోడ్డు	పో	12	16
భద్రాచలంరోడ్డు	రా	11	20	డోర్నకల్ జంక్షను	రా	14	17

* ఈబండ్లు సోమ, బుధ, శనివారములలో మాత్రమే నడచును.

←— వికారాబాదు — పర్లి — వైజ్నాథ్ శాఖ ←—

		9 ప్యాసెంజరు సి॥బాదు నుండి తిన్నగా గం	ని	21 మిక్స్డు గం	ని
వికారాబాదు	రా	8	59		
	పో	9	09	15	30
మహమ్మదాబాదు —బీదరు	రా	12	05	18	52
		మిక్స్డు			
	పో	12	44		
భాల్కి	రా	14	00		
	పో	14	11		
పర్లి – వైజ్నాథ్	రా	19	48		

		10 మిక్స్డు గం	ని	22 మిక్స్డు గం	ని
పర్లి – వైజ్నాథ్	పో	8	00		
భాల్కి	రా	13	52		
	పో	14	04		
మహమ్మదాబాదు —బీదరు	రా	15	31		
	పో	15	39	7	03
వికారాబాదు	రా	19	05	10	36
	పో	19	36		
		నేరుగా సికింద్రాబాదుకు			

ముఖ్యవిషయములు

౧. ఇప్పుడు సికింద్రాబాదునుండి కాజీపేటకు నెం॥ ౧౨ దిగువప్యాసెంజరు పోవుచున్నదిగదా! అది యికమీదట నెం ౩ రు దిగువప్యాసెంజరుగా మారి వాడినుండి బెజవాడకు నేరుగా పోవును. ఈనెం॥ ౩ దిగువప్యాసెంజరు వాడిస్టేషనును తెల్లవారుజామున 3 గం. ౧౫ ని. లకు వదలును. ఇప్పుడు నాంపల్లిస్టేషనును మధ్యాహ్నము ౧ గం॥ ౨౫ని లకు వదలి నాంపల్లినుండి సికింద్రాబాదుకుపోయి అక్కడినుండి ప్రయాణస్థలమగు బెజవాడకు రాత్రి౧౧గంటలకు చేరు నెం. ౨రు దిగువబండి యికమీదట ఉండదు. ఇకమీదట క్రొత్తగావచ్చు నెం. ౩ ప్యాసెంజరు డోర్నకల్లు, బెజవాడస్టేషనుల మధ్య యిప్పుడుండు రాత్రిబండిని లేకుండజేసి సాయంకాలముబండిగా యుండును. ఈక్రొత్త మార్పువలన బెజవాడమీదుగా యితరస్థలములకు పోవువారికి మంచి కనెక్షను బండ్లు వెంటనే సకాలమున లభించు సౌకర్యముగూడ యేర్పడుచున్నది.

ఇప్పుడు బెజవాడకు రాత్రి ౧౧గం లకుచేరు నెం. ౨ దిగువబండి ౧౧౹ గంటలకు బెజవాడను వదలు కలకత్తా, మదరాసు మెయిలుకుమాత్రమే ప్రయాణీకులను అందించును. కాని యికమీదట పోవు నెం. ౨రు దిగువబండి బెజవాడకు సాయంకాలము ౬ గం ౧౫ ని లకు చేరి ఈక్రింది కనెక్షను బండ్లకు అందించును.

నెం. 32 రు వాల్తేరు — మద్రాసు ప్యాసెంజరు ... ... పో గం 19 — 00 ని
నెం. 2 రు కలకత్తా — మద్రాసు మెయిలు ... ... పో గం 28 — 20 ని
నెం. 31 రు మద్రాసు — వాల్తేరు ప్యాసెంజరు ... ... పో గం 28 — 00 ని
నెం. 48 రు బెజవాడ — మచిలీపట్నం ప్యాసెంజరు... .. పో గం 18 — 55 ని
నెం. 13 రు బెజవాడ — హుబ్లీ ప్యాసెంజరు గుంటూరువైపునకు పో గం 18 — 32 ని

2. ఇప్పుడు వాడి సికింద్రాబాదు మధ్యమాత్రమే నడచు నెం. 3రు ఎగువప్యాసెంజరున్ను, నెం. 4రు దిగువప్యాసెంజరున్ను, నిజాంరాష్ట్రములో కరీంనగరము, బీదరు, రాయచూరు, జిల్లాలకు అందించుటకు అనుకూలమగునట్లు కాజీపేట, వాడిమధ్యలోగూడ నడచునట్లు ఏర్పరుచబడినది. ఈబండ్లు కాజీపేటలో క్రమముగా దక్షిణమునకును, ఉత్తరమునకును, పోవు గ్రాండుట్రంకు యక్స్ప్రెసులకు అందించు నెం. 11రు ఎగువ మరియు నెం. 12 దిగువ ప్యాసెంజరు బండ్లకు ప్రయాణీకులను చేర్చుటకును, ఆప్యాసెంజరుబండ్లనుండి ప్రయాణీకులను వివిధస్థలములకు పంపుటకును ఉపయోగింపబడును. నెం. 11రు ఎగువ నెం. 12 దిగువబండ్లు ఆలేరువద్దమాత్రమే నిలుచును గాని మరెక్కడను ఆగవు.

3. వాడికి 14 గం లకు వచ్చు నెం. 3రు ఎగువబండి, వాడినుండి 14 గం 35 ని లకు బయలుదేరి రాయచూరుకు పోవుమిక్సెడు బండికిఅందించును.

4. సికింద్రాబాదుకును పర్లి-వైజ్నాథ్ కును మధ్య నేరుగానడచు ఒకబండియు, వికారాబాదుకును, మహమ్మదాబాదు- బీదరుకును, మధ్య నడచు ఒకపటిలుబండి వికారాబాదువద్ద వాడినుండి వచ్చునట్టియు వాడికి పోవునట్టియు బండ్లకు అంధించు ఏర్పాటులతోను—సమకూరునట్లు వికారాబాదు- పర్లి - వైజ్నాథ్ శాఖయంతయు పూర్తిగామార్చబడినది. సికింద్రాబాదు, నాంపల్లిస్టేషనులనుండి జహీరాబాదుకును, మహమ్మదాబాదు- బీదరుకునుపోవు ప్రయాణీకులు 3 గంటలకంటె ఎక్కువకాలమే నిలిచియుండి తర్వాత అదేరాత్రి తిరిగిరాగల్గుదురు.

భాత్కకిని, మహమ్మదాబాదు- బీదరుకును, మధ్య నడచు పటిలుబండ్ల అవసరమునకు తగినంత రాకపోకలు లేనందువలన — ఈపటిలుబండ్లు తీసివేయబడును.

5 డోర్నకల్లు, సింగరేణి, కాలియరీసు శాఖలో ఒకఎగువబండియు, ఒక దిగువబండియు, తప్ప తక్కినవన్నియు తీసివేయబడును.

డోర్నకల్లునుండి 9గం 50ని లకు బయలుదేరు దిగువబండి ఈక్రిందిబండ్లకు అందించును:—

1 ఎగువప్యాసెంజరు (మదరాసువైపునుండి) ... ... డోర్నకల్లు రా. గం. 8—52 ని
6 దిగువ గ్రాండుట్రంకు యక్స్ప్రెసు, (సికింద్రాబాదు బెల్లంపల్లులవైపునుండి) రా. గం. 5—23 ని

డోర్నకల్లుకు 15 గంటలకు చేరు ఎగువబండి ఈక్రిందికి బండ్లకు అందించును:—

2 దిగువప్యాసెంజరు (మద్రాసువైపు) ... ... డోర్నకల్లు రా. గం. 15—22 ని
5 ఎగువ గ్రాండుట్రంకు యక్స్ప్రెసు [సికింద్రాబాదు, బెల్లంపల్లులవైపు] రా. గం. 20—10 ని

చిన్నలైను

		గం	ని	గం	ని	గం	ని	గం	ని
		39		35				49	
		పటిల్		ప్యాసెం				పటిల్	
ద్రోణాచలం	పో	6	15	10	20			15	15
కర్నూలు టౌను	రా	7	30	11	17			16	28
	పో			11	20				
		37				34		32	
మహబూబునగరు	రా	ప్యాసెం		15	27	ప్యాసెం		మిక్సెడు	
	పో	7	52	15	37				
కాచిగూడస్టేషను	రా	10	53	18	43				
	పో	10	58	18	53	7	25	18	25
సికింద్రాబాదు	రా	11	16	14	15	7	50	18	50
	పో					8	10	19	30
నిజామాబాదు	రా					12	43	1	06
	పో					12	58	1	16
		44							
పూర్ణా	రా	మిక్సెడు				16	40	5	31
								ప్యాసెం	
	పో	9	40			16	50	5	41
పర్భణి	రా	11	00			17	30	6	29
	పో	11	35			17	30	6	38
		పర్లికి							
జాల్నా	రా					20	58	9	45
	పో					21	08	9	55
మన్మాడు	రా					1	52	14	56

		గం	ని	గం	ని	గం	ని	గం	ని
		33		31					
		ప్యాసెం		ప్యాసెం.					
మన్మాడు	పో	3	20	12	45				
జాల్నా	రా	8	03	17	30				
	పో	8	12	17	49				
						48			
						మిక్సెడు			
పర్భణి	రా	11	06	20	33	20	10		
	పో	11	09	20	36	20	52		
పూర్ణా	రా	11	51	21	17	22	13		
	పో	12	01	21	27				
నిజామాబాదు	రా	15	42	1	10				
	పో	15	52	1	25				
						36		38	
సికింద్రాబాదు	రా	20	36	6	20	ప్యాసెం.		ప్యాసెం.	
	పో	20	50	6	53	6	40	17	35
కాచిగుడ	రా	21	07	7	10	6	51	17	50
	పో					6	56	17	55
మహబూబునగరు	రా					9	49	20	52
	పో					9	57		
		40						42	
కర్నూలు టౌన్	రా	పటిల్				13	45	మిక్సెడు	
	పో	8	40			13	57	17	32
ద్రోణాచలం	రా	10	00			14	59	20	00

హింగోలీ— పూర్ణా— పర్భని — పర్లి — వైజ్నాథ్ శాఖ

		45		51	
		మిక్సెడు		పటిల్	
		గం	ని	గం	ని
పూర్ణా	పో	6	00	22	30
హింగోలీ	రా	9	32	1	30

		46		52	
		మిక్సెడు		పటిల్	
		గం	ని	గం	ని
హింగోలీ	పో	18	00	6	20
పూర్ణా	రా	16	15	9	20

44				43		
		మిక్సెడు పూర్ణా నుండి				మిక్సెడు
		గం ని				గం ని
పర్భణి	రా	11 00		పర్లి—వైజ్నాథ్	రా	16 45
	పో	11 35		పర్భణి	రా	20 10
పర్లి—వైజ్నాథ్	రా	15 00			పో	20 53
						పూర్ణాకు

ముఖ్యమైన మార్పులు

1. నెం. 35 ఎగువ ప్యాసెంజరున్ను. నెం. 36 దిగువ ప్యాసెంజరున్ను క్రమముగా కాజీపేటవద్ద గ్రాండుట్రంకు ఎక్స్ప్రెసుబండ్లకందించు నెం. 12 మరియు నెం. 11 ఎగువ ప్యాసెంజరుబండ్లకు ప్రయాణీకుల నందించును.

2. డోణాచలమునకును కర్నూలు టౌనునకును మధ్యనడచు నెం. 40 మరియు నెం. 47 షటిల్‌బండ్లు అవసరమునకు తగినంత రాకపోకలు లేనందున ఆబండ్లు తీసివేయబడును.

3. నెం. 32 దిగువ ఫాస్టు మిక్సెడుబండి సికింద్రాబాదును 10 గం. 30, ని లకు వదలి డోణాచలము సికింద్రాబాదులమధ్య నడచు నెం. 35 ఎగువ ప్యాసెంజరుకందించును. ఈబండి మన్మాడుకు 14 గం. 5, ని. లకుచేరి ఈక్రిందిబండ్లకు అందించును:—

బొంబాయికిపోవు 28 అలహాబాదు యెక్స్ప్రెసుకు	.	గం 15 — 23 ని
బుసావల్ వైపుపోవు నెం 11 రు నార్త్‌స్టు ప్యాసెంజరుకు ...	..	గం 18 — 46 ని
నెం 1 రు నాగపూరు — కలకత్తా మెయిలుకు ...	...	గం 21 — 38 ని
ఢిల్లీవైపుపోవు 5 రు పంజాబు మెయిలుకు ...	...	గం 22 — 34 ని
ధోండుకుపోవు నెం 202 ప్యాసెంజరుకు ...	...	గం 18 — 45 ని

తక్కిన మార్పులు చిన్నవి.

సికింద్రాబాదు - దక్కను }
5 సెప్టంబరు 1938 }

డి. బి. ట్రెవర్
చీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు
మరియు
ట్రాన్స్‌పోర్టేషను సూపరింటెండెంటు

15/30/..., 37-...

ఫ్రాన్సు దేశీయునికి ప్రభుత్వాతిధ్యము

ప్రొ యూబర్ట్ రాక

పరాసు (ఫ్రాన్సు) దేశస్థుడగు నితడు నగరమునకు వచ్చి ప్రభుత్వమువారి ఆతిథ్యగృహమున నుండెను

అదిహిందూ పాఠశాలకు ప్రభువుగారిసహాయము

అదిహిందూ సోషియలు సర్వీసులీగువారి పాఠశాలల సహాయార్థము ప్రభువుగారు విదువేల అయిదువందల రూపాయల సహాయమును అంగీకరించిరి.

పీష్కారుగారికి పెన్షను

వీరికి నెలకు అయిదువందల కల్దారు రూపాయలతో పదవీ విరమణ అంగీకరింపబడినది

జయసూర్య నాయుడుగారు

డాక్టరు యం. జి నాయుడుగారి పెద్దకుమారులగు వీరు 3 అబాను నాడు తిరిగి వచ్చినారు వీరు బర్లిను (జర్మని) విశ్వవిద్యాలయములో డాక్టరు ఆఫ్ మెడిసిన్ (వైద్యపండితుడు) పట్టమును పొందియున్నారు

... రాక

మహమ్మదీయ విద్యా మహా సభాధ్యక్షత నెరవేర్చిన సర్ ఆక్బరు హైదరీగారు 8 అబాను నాడు తిరిగివచ్చిరి.

శాసనసభకు అవ్వలుదర్జావకీళ్ల ప్రతినిధులు

రాయ్ గణపతిలాలుగారును, అక్బరలిఖాను షేరీస్థును అవ్వలుదర్జా వకీళ్ల పక్షమున ప్రతినిధులుగా నిలిచినారు.

బీదరులో ప్లేగు

ఇచ్చట ఈవ్యాధి ఆరంభమైనది. ఇదివరకు నలుగురు మరణించిరి. ఒకరు జబ్బుగానున్నారు.

అబ్కారి ఉద్యోగులకు క్రొత్త అధికారములు

అబ్కారి ఖానూను, నల్లమందు, నిషావస్తువుల ఖానూను ప్రకారము నిందితుల యింటిని సోదా (తలాషీ) చేయు అధికారము అబ్కారి ఇనిస్పెక్టరులకును, సబిన్స్పెక్టరులకును ఇయ్యబడినది

హైకోర్టు ఇనస్పెక్టరు జనరలు

క్రింది అదాలతులను పరిశీలించుటకై నిర్ణయింపబడినయీ క్రొత్త అధికారముపైన ఔరంగాబాదు సెషన్సు జడ్జియగు అలం అలీఖాన్ సాహెబ్ నిర్ణయింపబడనున్నారని వదంతి

వైద్యశాఖ నిజామతు

ఈ కార్యస్థానము ఇప్పటున్న తావు వదలి వేరొక చోట పెట్టబడుననియు, గాని అందుమించి దీనిలో వైద్య కళాశాల (మెడికల్ కాలేజీ) ఉండుననియు తెలియుచున్నది

మార్వాడీదొంగ

మార్వాడీ దేశస్థుడగు లక్ష్మీనారాయణ అనునతడు ౧౫౦౦ రూపాయల నగలతో పట్టుబడెను అతడు ఈనగల కొంగిలించియుండెనట

నవాబ్ సర్ అమీనుజంగు బహద్దరు

వీరు 3 అబాను నాడు నిజాము కాలేజీలోని విద్యార్థుల ఫోటో విశ్వాసమును చూచి ఆనందించిరి ఆ అబాను నాడు వీరు దారుల్ ఉలూము పాఠశాలను వీక్షించిరి.

సయ్యదు ఖాదర్‌షా ఎస్టేటు విడుదల

దుష్పరిపాలనకారణమున అప్పులమితిముగా నుండుటవలన నుబీదరు జిల్లాలోనున్న ఈ ఎస్టేటు ౧౩౩౭ ఫ. నుండి కోర్టుఆఫ్ వార్డ్సు వశమునందుండెను ఇటీవల జాగీర్దారునకు అప్పగింపబడినది.

జీవితాంతమువరకు నెలజీతమునకై ఫర్మాను

మదీనా (అరేబియా) కాపురస్థుడగు సయ్యదు షాకీ అనువానికి నెలకు 30 రూపాయలు జీతమును ఇచ్చుటకు మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారు ఫర్మాను జారీచేసినారు.

ఇన్స్పెక్టరు జనరలు

మౌ. అలం అలీఖాన్ ఔరంగాబాదు సెషను జడ్జీగారు ఈ ఉద్యోగమునకు మ. ఘ. వ. ప్రభువుగారివలన నియోగింపబడినారు.

సైనికుల కాన్ఫరెన్సు

మన యువరాజా వాలాషాన్ నవాబ్ అజంజాహా (సర్వసేనాధిపతి) గారి అధ్యక్షతతో ఒక కాన్ఫరెన్సు జరిగినది.

మ. ఘ. వ. నిజాంసంస్థానపు రైల్వే

ప్రకటన

వికారాబాదు పర్లి శాఖలో అమల్కట్టు స్టేషను తీసివేయుట

వికారాబాదు——బీదరు శాఖకు పూర్వముండిన దానికంటె అధికముగా చేర్చబడిన ట్రైనులో ఘటకందూరు, పర్లి——వైజ్నాథ్ స్టేషనులకు మధ్యనుండు అమల్కట్టు స్టేషను ౧౯౩౮ అక్టోబరు ౧వ తారీఖునుండి మూసివేయబడును. కాబట్టి అక్కడ ఆ తేదీ మొదలుకొని రాకపోకలు జరుగవు.

చీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు ఆఫీసు ౧౦౦౦
నెంబరు ...
సికింద్రాబాదు ...
తేది ...

ఆజ్ఞచేత
చీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు

గోలకొండ పత్రిక
శ్రీభావనామ సం॥ భాద్రపద శు॥ ౯
సోమవారము

ప్రభుత్వ ప్రకటనశాఖ క్రొత్త అధికారి

మొన్ననే నిజాంకాలేజి ప్రొఫెసరుగానున్న ప్రకటనశాఖ అధ్యక్షులుగానున్న రెండుపనులు చూచుకొనుచున్న ఖాదిర్ హుసేన్‌గారు తమ పదవిని వదలినారు. వారిస్థానే ప్రొ॥ అలీయారు ఖానుగారు నాజిం అయినారని విని మాకు చాల సంతోషమైనది.

అస్సలు విచారించదగినది యేమనగా యీప్రకటనశాఖ స్థాపితమై ౩—౪ ఏండ్లకుపైగా అయినది. దీనిపై ప్రజలద్రవ్యము ఎంత ఖర్చైనదో మనకు లెక్కలు ప్రత్యేకముగా దొరకలేదు. అయినను ప్రతి సావత్సరము పత్రికల చందాలకు, నౌకర్లకు, అధికార్లకు, అచ్చుకు, షైపునకు, బంగ్లా మున్నగు కచ్చేరీ యవసరములకు మూడునాలుగు లక్షలైనా అయియుండును. కాదందురా, ప్రకటన శాఖవారే సరియైన లెక్కలు చూపించినప్పుడు చూతముగాని లెండి. ఈమొత్తము లీశాఖ యేల ఖర్చుపెట్టుచున్నారు? మనకు ఎవ్వరును తెలుపరు. పిక్తాలుగారు మొదట నాజింగారైనప్పుడు తాము త్వరలోనే ఈశాఖయొక్క నియమములు, ఉద్దేశ్యములు తెలుపుదుమనిరి. కాని నేటివరకు వారు కాని, ఖాదిరు హుసేనుసా॥ గారు కాని తెలుపకపోయిరి.

ప్రకటనశాఖకు పత్రికలతో నెక్కువ సంబంధము కలిగినది. అట్టిచో పిక్తాలు వంటివారే దీనికి తగినవారు. పత్రికలకు వ్యాసముల వ్రాయు నభ్యాసములేని హుసేనుగారిని నాజిముగా చేసియుండిరి. వారికి, పాపము! కాలేజీలో జోరుగా లెక్చరిచ్చే నేర్పుండిన నుండుగాక! వారికి యింగ్లాండులో ౩—౪ ఏండ్లుండినందున మంచి యనుభవముండిన యుండుగాక. సెక్రెటరీకూడ సర్కారీ వజీఫాతో వ్యాసయిన అగుదురుగాక. ఎన్ని యితర సామర్థ్యము లుండినను పత్రికా నిర్వహణము, పత్రికారచన, పత్రికాపద్ధతి [Journalism] సామాన్య విద్యకాదు కవిపుట్టుకచేత యెట్లేర్పడునో సంపాదకుడును అట్లు పరిప్రసాద సంజనితుడుగానుండవలెను గాని ఆ వాసన (nose for news) లేని ఎంతటి మేధాసంపన్నుని తెచ్చిపెట్టినను లాభముండదు. కావున మొన్నిన్నాళ్లు అదే విషయమున నాశ్చర్యపడుచుంటిమి. ప్రకటనశాఖోద్దేశ్యములా తెలియలేదు. తెలుపలేదు. తెలుపుదురో లేదో? దాని పనిని కేవలము పత్రికలపైన నిగరాని యుంచుటా ఆపనిని జిల్లాపోలీసు, బల్దా పోలీసుల ఖుఫ్యాశాఖవారి చేసవనిగాక క్షమించి క్షమించి తర్జుమాలు చేసికొని కత్తిరింపులు కత్తిరించుకొని ఫైళ్లలో అతికించుకొని ఎర పెన్సిళ్ల గుర్తులు గీచుకొనుచు పత్రికాలయముల కాస్థానాస్థిపములతో పోయి సంగతులు క... ము గిటించుచే సుకొనుచున్నారు. ... యితరత్ర [ఉదాహరణార్థము అధికా... ...వైన లంచములు తినిన] కావింపబడిన చాలమంచి ఫలితములు కలిగియుండెడిది. కావున ఇట్లా రెండుకచ్చేరీలవారు పత్రికలవిషయమున మువ్వతిప్పలువడుచుండ, యీ ప్రకటనశాఖవారు ప్రత్యేకముగా శ్రమించు నవసరము కనబడదు.

ఒకవేళ పత్రికలకేమైన పారమును నేర్పుట కేర్పడినదా అని చూచిన, అట్టిదేమియు యీ మూడేండ్లనుండి జరుగలేదు. పత్రికాధిపతులతో కనీసము సంవత్సరమునకు రెండుమారులైన భేటీ యేర్పాటుచేసినవారుకారు. ఇంతవర కొక్కమారైనను పత్రికాధిపతులను పిలిచి కలిసి అభిప్రాయములను కనుగొనినట్లులేదు. మాకు జ్ఞాపకమున్నంతవరకు పిక్తాలుగారు ఒకతూరి పిలిచినారో లేక పిలిచే ఆలోచన చేసినారో అంతే.

అయితే ప్రకటనశాఖ చేయుపనేమి? ఇది బ్రిటిషిండియా శాఖయొక్క నకలు. పత్రికలలో ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగునవి, వచ్చునివి, వార్తలువచ్చి వనపరించడము, ప్రభుత్వమువారి పాలిసీని ప్రచారము చేయడము, అప్పుడప్పుడు అక్కడివి యిక్కడివి వార్తలు, కూర్చడము పత్రికలు వేయుసి వేసుకొనకపోసి వాటికి పంపించడము— యివి ప్రకటన శాఖవారు చేయుపని. మనవారును అందాజాగా అదేపని చేసినట్లున్నది.

అయితే యింకేమి చేయవలెనని ప్రశ్నింపవచ్చును. ఆసంగతి తెలుపుట మాపనికాదు. ప్రకటనశాఖవారే ముందు తమ పాలిసీని తెలిపిన తర్వాత మేము, మాయభిప్రాయము తెలుపుమనిన, తెలుపగలము.

మొత్తముపై చెప్పబోయినకథ యేమన ప్రకృతము అధికారులుగావచ్చిన అలీయారుఖాను గారిని మేము స్వయముగా నెరుగము. వారు ముల్కీలని విన్నాము. ఇది మొట్టమొదటి సిఫారసు. ముల్కీలంటే మా పంచప్రాణములు లేచిపోవును రెండవది వారు చాల విశాలభావములు కలవారనియు, యువకులనియు విన్నాము. ఇది రెండవ సిఫారసు. వారిని మేమొకతూరి చూచినాము. ముఖమెంత సుందరమో హృదయమంత సుందరము. ఈ హృదయ సౌందర్యము నందరినాకర్షించి ప్రకటన శాఖయొక్క యభివృద్ధికి చాల తోడ్పడునని మాకు దృఢమైన నమ్మకము కలదు. సంస్కరణీయాంశములను సంస్కరించి తమ ఆఫీసు పత్రికలకు ప్రజలకు, ప్రభుత్వమునకు ఉపయోగించునట్టుల చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. త్వరలో యీశాఖయొక్క యుద్దేశ్యముల ప్రణాళిక ప్రకటింతురని కోరుచున్నాము. పత్రికలను ప్రతికూల దృష్టితో చూడక వాటికి సాయపడి వాటసాయ మపేక్షించి తప్పుత్రోవల ద్రొక్కిన సవరించి నాయకుదురని నమ్ముచున్నాము. మనరాష్ట్రములో పలుమారు సంపాదకీయములుకూడ వ్రాయని పత్రికలు కలవు. కావున మనము చర్చించదగిన దెంతయో గలదు.

స్థానిక వార్తలు

వార్షికోత్సవపు తేది మార్పు

ఈపత్రిక గతసంచికలో మామండలి వార్షికోత్సవము ౩వ అబాన్ ౧౩౪౩ ఫసలీ శుక్రవారం సాయంత్రము జరుగునని ప్రకటించియుంటిని కాని, కొన్ని అనివార్యములగు కారణాంతరములచే పై తేదీనాడు వార్షికోత్సవము జరుపజాలకుంటిమి. కావున ౧౦వ అబాను ౧౩౪౩ ఫసలీ, గురువారము సాయంత్రము ౪-౩౦ ఘంటలకు మామండలి వార్షికోత్సవము జరుగును అభిమానులందరును విచ్చేయప్రార్థితులు.

ఇట్లు
బి. వి. రామారావు
కార్యదర్శి.
హైదరాబాదు (దక్షిణ) తెలుగు మండలి,
ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ
సర్వ కళాశాల.

పరోపకారిణి యొక స్త్రీ మరణము

గత బుధవారము (౫-౯-౩౪) పగలు శ్రీమతి కేశవమ్మ విషజ్వరపీడితురాలై స్వర్గస్థురాలాయెను. ఈయమ సికందరాబాదులో శ్రీయుత యస్. రామస్వామి (యినుపసామానుల వ్యాపారి) గారి పత్నిమణి. విశ్వకర్మకులము నలంకరించిన గుణవంతురాలు. రామస్వామిగారు సంఘసంస్కరణోత్సాహపూరితులు. వీరియౌదార్యము మధ్యతరగతి జనులలో నిరుపమానము. వీరిగృహము చిన్న అనాథాలయ మనవచ్చును. తమకుటుంబము పెద్దదయ్యును సహాయము కోరిన యనాథ బాలబాలిక వితంతువులను పోషించుచున్నారు. వీరింటిలో రమారమి యిరువది యనాథులున్నారు వీరలకు స్వకుటుంబము వారలకువలెనే భోజన; వస్త్ర విద్యాది సహాయము లివ్వబడుచున్నవి ఇట్టి సంఘోపయోగపనులలో కేశవమ్మగారు అత్యంత భక్తిప్రేమలతో తన భర్తకు తోడ్పడుచుండెను ఆమె అంత్యేష్టి సంస్కారమునకు వీరిమలస్థులును. బంధువులును. స్నేహితులును గుంపులుగుంపులుగావచ్చి జాతరసాగించిరి. రామస్వామిగారు విశ్వకర్మలైన వారికి ఆంగ్లేయభాషనుగూడ తమవలెనే వారిని మంచిపదవికి తెచ్చిరి, పంచవాయి, కులములో బ్రాహ్మణుల దురాచారమును చాలావరకు దూరపరచియున్నారు. వితంతూద్వాహములు చేసిరి వీరిమలము వారిలో కలహములుకలిగిన తాము పంచాయతిద్వారా తీర్పుచేసి న్యాయస్థానము నకెక్కి ధనమాననష్టములను పొందని యటు సుఖమును శాంతియును కలిగించుచున్నారు.

స్వర్గస్థురాలగు కేశవమ్మగారికిని భార్యావియోగ విపత్తు ననుభవించు రామస్వామిగారికిని సర్వేశ్వరుడు శాంతి నిచ్చుగాక!

ఆంధ్ర మహాసభ

„దాశరథి వేంకటాచార్యులు" అనుపేరుగలవారు వ్రాసినట్లున్నట్టియు ఒకలేఖ దస్తూరితో మాట పరిహాసపేర్లు గలిగినట్టియును, ఒక లేఖమాకార్యస్థానమునకు వచ్చినది. దానిలో నిట్లున్నది—

ఓమ్ ఖమ్మము.

తృతీయాంధ్ర మహాజనసభ విషయమున నసంతుష్టులై అస్పృశ్యతాదోష నిర్మూలనాదుల, గమక్ష్యలిచను చర్చింపబడిన. సభ మా కనాకర్షణని యు. మా గ్రామమున జరుగుట మాకిష్టము లేదనియు, గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటింపబడిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములచూచి అనిష్టులైయున్న వేముగంటి రామకిషన్‌రావు ప్లీడరు వకీలువారు మున్నగువారి సంతకములు — యీక్రింది సుదాహరింప బడినవి.

పవిత్రములగు కాగితముల భూస్థాపన

ఉమార్ సుబహానీ ప్రెసుకాద్రవారు వీనిని టోలీమసీదులో భూస్థాపితము చేసెదరట.

ధ్వనివ్యాపక యంత్రము

ఇది హోబన్సు, మహా గృహములలో మాత్రము ఉదయము ౭ నుండి ౧౧వరకు సాయంత్రము ౬నుండి ౧౦వరకును పెట్టవచ్చుననియు ఇతరసమయములలో కూడదనియు తెలియుచున్నది.

గోలకొండ కవిసంచిక

ప్రాచీన కవులపట్టికకు సాయపడుడు

కేవలము ఆధునిక కవులపద్యముల సమూహాలో తృప్తిపడక ప్రాచీనకవుల పట్టికనువివరములను సంచికానుబంధముగా ప్రకటించుచున్నాము ప్రతిపాఠకుడునుతమతమ ప్రాంతములందుగాంతమునుతెలిసియుండినగానితమవద్ద తాళపత్రగ్రంథములుండినగాని వానియాధారమున ప్రాచీనమహాంధ్రకవులగురించి యీక్రిందివిధమునా ప్రకారము ప్రాసిపంపప్రార్థించుచున్నాము.

౧ కవిపేరు

౨ కవినివాసస్థలము (తాలూకా జిల్లా)

౩. కాలము. (సరిగా తెలియనిచో అందాజ)

౪ రచితగ్రంథములు (అచ్చుద్రితము లెవ్వి అముద్రితము లెవ్వి. ఇవియెచ్చటెచ్చట లభ్యములగును.

ఈవివరములు ఈమాసాంతములోగా పంపిన అనుగ్రహము

౧౦వ సంచికలో ప్రకటింపబడిన సంఖ్యతరువాతివి

౧౭౦ అష్టావధాని తంగుడిగె కృష్ణశాస్త్రి
౧౭౧. పత్తిలకవి
౧౭౨. పులిజాల గోపాలరావు
౧౭౩ చిలుకూరి శ్రీరాములు
౧౭౪. మాటేటి వరవరరావు
౧౭౫ ధర్మవరం గోపాలయ్య
౧౭౬ నంబాకం రాఘవాచార్యులు
౧౭౭ చింతామణి సింగరాచార్యు
౧౭౮ ఆచి రాఘవాచార్యశాస్త్రులు
౧౭౯. పురుషోత్తందాసు
౧౮౦ పాపురం రంగాచార్యులు
౧౮౧. కేశవపట్నం నరసయ్య
౧౮౨ మైలవరం నరసింహశాస్త్రులు
౧౮౩. ఆచి వెంకటాచార్యులు
౧౮౪. ఆమనగల్లు హనుమంతరావు
౧౮౫ మాటేటి గోపాలరావు
౧౮౬. గవ్వా జానకిరామరెడ్డి
౧౮౭, పంతం ఆంజనేయులునాయుడు
౧౮౮ కే వి పురుషోత్తమరావు
౧౮౯. భాగవతుల సీతారామశర్మ
౧౯౦, అవధాన శేషశాస్త్రిగారు
౧౯౧. తెపరు జనరత్నం
౧౯౨. ఖండేరావు రామారావు
౧౯౩ వెల్దెసి లక్ష్మణరావు
౧౯౪ పెండ్యాల ఎంద్రమౌళీశ్వరకవి
౧౯౫ కాకులూరి సీతారామరావు
౧౯౬ వెట్టెం నరహరి
౧౯౭ అయితరాజు కొండలరావు
౧౯౮ గండూరు వెంకటశేషశర్మ
౧౯౯ అల్లూరి శేషయ్యశర్మ
౨౦౦. రంయూల వెంకటనరసింహాచార్యులు
౨౦౧. తమనాటి వెంకటనరసింహాచారి
౨౦౨ మాపెల్లి శ్రీనివాసరావు
౨౦౩. కె యస్ జాషువ
౨౦౪ శ్రీరామల లక్ష్మీనారాయణ
౨౦౫, తూము రామదాసకవి
౨౦౬ ఎనమాముల జగన్నాథాచార్యులు
౨౦౭ పానమాయిల వరదాచార్యులు
౨౦౮. గట్టా చక్రవర్తుల ప్రతాపరాఘవాచార్యులు
౨౦౯, దేవులపల్లి వేంకటాచలపతి
౨౧౦ వీరపల్లి నృసింహాచారి
౨౧౧. ముదిగొండ నరహరిరావు
౨౧౨ ముదిగొండ వీరేశలింగశాస్త్రి
౨౧౩ మల్లిపాం సుందరరాజకవి
౨౧౪. సుండూ రాజమౌళి
౨౧౫. ముదిగొండ విరూపాక్షకవి
౨౧౬ చాగంటి భాస్కరలింగశాస్త్రి
౨౧౭. కొండపల్లి వీరమల్లు
౨౧౮, అత్తలూరి విశ్వనాథశాస్త్రి
౨౧౯, బాలకవి, సుందరాముకి లింగకవి

అగ్ని ప్రమాదములు

(విలేఖరి)

సికింద్రాబాదు, ౨౧-౮-౧౯౩౪:— ది ౩౧ అగస్టు ౧౯౩౪ నాడు సికింద్రాబాదు మార్కెటుబజారులో ఒక మార్వాడికొట్టుకు ఒక మేకవచ్చెను ధాన్యములుతినుటకు కాబోలు! కొట్టుయజమాని దానిని కఱ్ఱతో పొట్టమీదగొట్టగా అది తక్షణం ప్రాణమువిడిచెను.

ది. ౧౯-౮-౩౪ నాడు పాతజైలుకావలియందుగా ఒక కొమటి అలుగకొట్టు ప్రమాదవశమున విస్ఫోటించెను. రాత్రి సుమారు ౧౦ గంటకు ఫైర్ యింజనువచ్చి చల్లార్చెను. ఒక పెద్దపీటమాత్రం సగము కాలిపోయెను యెట్టిపనష్టమేమిలేదు.

జిల్లాల వార్తలు

ప్రజాహిత సమితి కార్యాలయము మార్పు

ప్రజాహితసమితి కార్యాలయము ఖమ్మంమెట్టు తాలూకా స్థలమునకు మార్చితిమి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ఖమ్మంమెట్టుకు వ్రాయగలరనులకు ప్రార్థన.

మ. రా. శ్రీ. నేదునూరుల మాణిక్యరావుగారు ౩-౦-౦

వీరు సమితికి ఉదారాలోచయు యిచ్చిన విరాళమును కృతజ్ఞతతో అందుకొనుచున్నాము.

ఖమ్మంమెట్టు కార్యస్థానము ౮-౧-౨-౮౩ — విధేయుడు వెంకట రామారావు కార్యదర్శి

తృతీయాంధ్ర మహాసభాహ్వాన సంఘము

ఇంతవరకు ప్రోగైన విరాళములు

ఇదివరకు ప్రకటింపబడిన వాగ్దానములు రు. ౫౮౫

గోకినేపల్లి (రు. ౫౦)

మ. రా. సీతారామారావుగారు	రు. ౨
,, చావాలింగయ్య	౫
,, మచ్చా చినరామయ్యగారు	౫
,, ,, వేంకట రామయ్యగారు	౨
,, ,, రామయ్యగారు	౨
,, చావా వెంటయ్యగారు	౩
,, మచ్చా సూరయ్యగారు	౨
,, ,, మల్లయ్యగారు	౨
,, రావిళ్ల వేంకయ్యగారు	౨
,, మామిళ్లపల్లి నరసయ్యగారు	౧
,, పయ్యావుల రామయ్యగారు	౨
,, ,, లక్ష్మయ్యగారు	౧
,, మచ్చా బుగ్గయ్యగారు	౨
,, రావిళ్ల లక్ష్మయ్యగారు	౨
,, వానిరెడ్డి వేంకయ్యగారు	౨
,, సుగ్గల శ్రీశైలము గుప్తగారు	౨
,, ,, లక్ష్మీనారాయణ గుప్తగారు	౧
,, మచ్చా కోటయ్యగారు	౨
,, వేముల లక్ష్మయ్యగారు	౨
,, ,, రామయ్యగారు	౧
,, కంచేటి శేషయ్యగారు	౨
,, కరివేళ్ల గోపాల కిష్టయ్యగారు	౨
,, యాదవులు	౩

సుబ్బలగూడెము (రు. [illegible])

,, వనం రాజనర్సింహారావుగారు	౫
,, వనం మోహనరంగారావుగారు	౫
,, చాలా లక్ష్మయ్యగారు	౩
,, ప్రోడుగు వీరయ్యగారు	౩
,, శాఖమూడి పాపయ్యగారు	౧
,, యన్నా నర్సయ్యగారు	౧
,, జక్కుల రాజన్నగారు	౨
,, కొండల గురవయ్యగారు	౨
,, ముత్తవరపు అప్పయ్యగారు	౨
,, మహమ్మదు సోందే సా||	౧
,, ప్రోడుగు రామయ్యగారు	౧
,, తుల్లూరి రామయ్యగారు	౧
,, గొల్లమొచ్చామ వెంకటప్పయ్యగారు	౨
,, అమరినేని రామయ్యగారు	౧
,, నెల్లూరి వీరయ్యగారు	౧
,, పంగోలు బంగారు } హరిజనులు	
,, కోర్ణపుడ చంద్రం } హరిజనులు	౨

మేడేపల్లి (రు. ౨౩)

,, కోటయ్యగారు	౬
,, సామినేని సీతారామయ్యగారు	౨
,, కోట రామలింగయ్యగారు	౨
,, సామినేని చినరామయ్యగారు	౨
,, గుండా రాజన్నగారు	౧
,, పోలకొం[illegible]గారు	౧
,, పచ్చపల్లి కొటయ్యగారు	౨
,, సామినేని రామయ్యగారు	౨
,, దొనికపునేని వెంకటరామయ్యగారు	౪
,, వడ్లవ రామయ్యగారు	
,, మాటూరి లింగయ్యగారు	౨
,, లింగమగారు	౧

పై వాగ్దానములు శ్రీయుతులు కోడికంటి రామారావు కొట్లూరి లక్ష్మీనారాయణరావుగార్ల ప్రచార ఫలితములు వీరి ప్రయత్నములకును గ్రామవాసుల యభిమానమునకును కృతజ్ఞతా వందనములు.

కో. వెంకట రామారావు.
కార్యదర్శి.

మిర్యాలగూడెము వర్తకసంఘసభ

(విలేఖరి)

గత అమావాస్యనాడు శ్రీయుత గుండా రామయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద వర్తకసంఘమువారిసభ సమావేశమైనది సుమారు ౪౦ సభ్యులు పెద్దలును యువకులును వచ్చిరి. ధర్మాదాయము వసూలు చేసికొనవచ్చిరి. కేంద్రసంఘము నుండి వచ్చిన ఉత్తరము చదివి వినుపింపబడినది, కొందరు పెద్దలు ఆనాడు లేనందున వారువచ్చిన తరువాత వారివాలోచించి జవాబువివరముగా వ్రాయవలయునని తీర్మానింపబడినది.

మ. ఘ. ప. నిజాం సంస్థానపురైల్వే

ప్రకటన

వికారబాదు, బీదరు రైల్వే మార్గమందుండిన దానిపై వెంచబడిన లైనులో మైలు నెం. ౧౬౬/౧౮ వద్ద డోంగాపురగేటు హాల్టును ౧-౧౦-౧౯౩౮ నుండి మూసివేయుట

౧౯౩౮ అక్టోబరు ౧వ తారీఖునుండి నెం. ౯ ఎగుమతి, నెం. ౧౦ దిగువ, నెం. ౭ ఎగువ, నెం. ౨౨ దిగువ మిక్సెడుబండ్లు ఖాల్కి, కల్లూరులకుమధ్య [మైలు నెం. ౧౬౬/౧౩] డోంగాపురగేటువద్ద ఆగవు.

(ఆజ్ఞచేత)

సికింద్రాబాదు (దక్కన్) తేది ౭ సెప్టంబరు ౧౯౩౮ టి టి ౬౭/౩౨ — టి. బి. ప్రెవరు చీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు మరియు చీఫ్ ట్రాన్స్ పోర్టేషన్ సూపరింటెండెంటు

కడపటి వార్తలు

✓ అక్టోబరు మొదటి తేదిలోగానే టిక్కెట్లుకొనవలెను. మీరిన టిక్కెట్లుదొరకవు.

పరమానంద సికింద్రాబాదు మైసూరుదశరా స్పెషలు ట్రెయిను

త్వరపడండి ! ఆలశ్యము అశాభంగము ! !

సదా ప్రయాణముచేయువారికిని, క్రొత్త ప్రదేశములు చూచువారికిని, అట్టి విద్యార్థులకును, యాత్రికులకును వారువీరనలేల నర్వులకును మైసూరును అచ్చటి దశరపండుగ మహోత్సవము చూచుటకును కావేరినదియొక్క కన్నంబాడి, మెట్టూరు ప్రాజెక్టుల చూచుటకును యిది కోరిపెట్టిన సమయము. తక్కువడబ్బుతో ఎక్కువసుఖమును. నిశ్చింతయుకలిగి ప్రయాణముచేయుటకు అనుకూలము కలదు. కావున పరమానంద్ సికింద్రాబాదు మైసూరుదశరా ప్రయాణీకుల స్పెషలు ట్రెయినుకు రావలయునని కోరుచున్నాము.

యీ మహానందకరమగు ప్రయాణము చారిత్రాత్మకమైనదియు, మతసంబంధమైనదియు, విద్యాసంబంధమైనదియు, వృత్తిసంబంధమైనదియునై ఉన్నది. ఏలయనగ బేలూరు, హేలుబీడు ప్రదేశములలోనున్న కేదారేశ్వరునియొక్కయు, హైశలేశ్వరునియొక్కయు దేవాలయములు, అంద విచిత్ర విచిత్రమైన వర్ణింపశరముకాని, శిల్పిపనులుచూడగలము. రామానుజాచార్యులవారు వైష్ణవ మతోద్ధారకులు వారునివసించియున్న మేలుకోటను, జైనమతస్థులకు ముఖ్యమైన శ్రవణబెలుగోల అచ్చటయుండు ౫౭ అడుగులఎత్తుగల శిలావిగ్రహమును, శ్రీరంగపట్టణమునందు శ్రీరంగనాథుని దేవాలయమును, టిప్పుయొక్క దరియాదౌలతుబాగు వేసవిగృహముచూడవచ్చును. మరి కోలారుబంగారుగనులు, శివసముద్రజలపాతము అచ్చటనుండువిద్యుచ్ఛక్తికర్మాగారముచూచుటకు కన్నులకింపుగానుండును. యింకనుమైసూరునందుజరుగుదశరామహోత్సవము అద్భుతము. ఉత్సవమునుగురించి ఎంతవర్ణించినను కొనుటనే అఖిలభారతవస్తుప్రదర్శనము కడుర[illegible]యము. చాలాప్రసిద్ధికెక్కినకృష్ణరాజసాగరము, ఇర్విన్ కెనాల్ (Terrace Gardnes) అనగా మెట్లవలెనుండుతోటలుచూడ చాలమనోరంజనీయము. మరి ప్రపంచమునవున్నప్రాజెక్టులలో నన్నిటికంటెను మహోన్నతమైన మెట్టూరుప్రాజెక్టు, భద్రావతి అయిరన్ వర్క్సు, హంపి- విజయనగరమును చూడగలరు

యీపైచెప్పబడిన స్థలములన్నియు చూచుటకు రైలున ౧౭౦౦ మైళ్లు ప్రయాణముచేయవలెను యీప్రయాణమువలన వీటినన్నిటిని చూచుటకు ౧౫ దినములుపట్టును ఒకవేళ హెచ్చిన హెచ్చును. తగ్గిన తగ్గును

౩వ తరగతి	రూ	౫౫	రెండుపూటలు భోజనము శాఖాహారములతో,
౨వ తరగతి	రూ	౧౨౦	కాఫీఫలహారములతో సహా

యీ స్పెషల్ట్రెయిను సికింద్రాబాదునుండి అక్టోబరు ౧౦వ తేది ప్రొద్దునవదలి మరి అక్టోబరు ౨౫వ తేదికైన లేక ఒకదినం ముందుగనైనా సికింద్రాబాదు చేరును ఈసంచారమునకు ఆకాంక్షకలవారు ఈ స్పెషలుచేత [illegible] కృతార్థులు కావలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. వివరములు తెలియగోరు ప్రయాణీకులు క్రిందివారివలన తెలిసికొనవచ్చును:—

C/o గోల్కొండ పత్రిక ఆఫీసు త్రూపుబజారు,హైద్రాబాదు-దక్కన్ యస్. వి. రావు, ఆర్గనైజర్

విశ్వామిత్రుడు
(పాత్రధారి: మాధవపెద్ది వెంకట్రామయ్యగారు)

వేల్ పిక్చర్సువారి "సీతాకళ్యాణమందొక దృశ్యము"

వేలుపిక్చరు వారి మొదటి ఫిలిము పూర్తియగుట

రెండవ పౌరాణిక కథ

వేల్ పిక్చరువారు మొదట తయారు చేయుచున్న "సీతాకళ్యాణము" చాలవరకు పూర్తియైనది. ఇప్పుడు మిగిలియుండునది స్వయంవరరంగము మాత్రమే. దానికై యిదివరకెన్నడుగాని ఏభారతీయ ఫిలిములోగాని చూచియుండబడని గంభీరతగల రంగము ఒకటి నిర్మింపబడినది. ఇందుకై ఏర్పాటు చేయబడిన టెంపేరులు దాదాపు ౨౫-౩౦ అడుగుల పొడవును ౧౦-౧౨ అడుగుల వెడల్పును గలవై యున్నవి; దీనినిబట్టియే సెంటింగులు ఎంతగొప్పవో సులువుగా ఊహింపవచ్చును. తమ పటములను ఏదిగాని మితిమీరినంత మంచిది గాదు అను అభిప్రాయముతో పనిచేయుచున్నట్లున్నది. ఈవిధముగ అన్నిటికంటె శ్రేష్ఠమైనవాటికై ప్రయత్నించుచున్నారనుటకు నిదర్శనముగ వారు స్వయంవరమునకు వివిధరాజులవచ్చు ఊరేగింపు రంగమును తీయుటకై చల్లపల్లికి కొందరిని పంపియున్నారు. ఇతర ఫిలిం కంపెనీలవలెనే వారుకూడ దీనిని మదరాసునగరములో సులువుగా తయారుచేసియుండవచ్చును కాని వారు దానిని సాధ్యమైనంతవరకు నిజమైనదిగ నుండవలెనని కోరిరి. ఇప్పుడు చల్లపల్లి రాజాగారి సహకారముతో ఈరంగము ఈ ఫిలిములో ఒకగొప్ప విశేషముగ నుండగలదని తలచబడుచున్నది. రాజాగారు దయతో మాకు మనుష్యులను కావలసినన్ని గుఱ్ఱములను, ఆరు ఏనుగులను ఏనుగు అంబారీలను పనికై యిచ్చిరి. ఇంతవరకు మాకు చేరినవివేకిలకతలవరకు ఈ అవసరమైనంతవరకు సిద్ధమైనట్లును. వానివలన ఇంతవరకు తయారైన ఫిలిము యొక్క నిడివి హెచ్చినట్లును, ఫిలిం ఎక్కువ ఆకర్షణీయముగా నుండగలదనియు తెలియుచున్నది.

ఇట్లు తెలుగు "సీతాకళ్యాణము" పని ముగియవచ్చుచుండ అరవభాషయందు "మార్కండేయ" అను ఫిలిము తీయుటకు ముందు నటులను సిద్ధపరచు పని ప్రారంభము చేయబడినది. కథావస్తువును బట్టిచూచినచో దానిని ఫిలిము చేయుట కష్టమైనపనియే. ఈమార్కండేయ చరిత్రయందు ప్రకాశించు ఏతసారము ఏమనగా భక్తియు జ్ఞానములు మృత్యువును జయింపగల్గును. ఈకథ "సావిత్రి"లోవలెనే మృత్యువననేమో ప్రత్యక్షముగ నిదర్శనమగునంతవరకు, అనగా శాశ్వతముగా మానవులకందరికిని హృదయంగమముగ నుండగలదు. అంతటి గొప్పవస్తువును ఫిలిముకు అనుకూలము చేయవలెనన్న ఎంతో ఆలోచనపై వ్రాయవలెను. అవ్రాయించుపని యిప్పుడు పూర్తియైనది.

ప్లేగు మలేరియా వ్యాధులు

ఈ వ్యాధుల నివారణకై ప్రభుత్వమువారు శేర్పరచిన అధికారులన్నియను శాశ్వతముగా నుంచుటకు అంగీకరించక అసివలసి వైద్యశాఖ వారి తరఫు పురపాలకసంఘము వారికి కొంత వాదప్రతివాదములు జరిగి తుదకు ఒక సంవత్సరము వరకు మాత్రమే అంగీకరించిరి. శాశ్వతముగా అంగీకరించుటకు నిరాకరించిరి.

సికింద్రాబాదు జిల్లా మున్సిఫ్‌కోర్టులో

యస్. సి. సూటు నెం. ౨౪౬

(సం॥ ౧౯౩౪)

వాది

శేచర్ల వెంకటేశం నరసిమ్ములు, బట్టలవర్తకులు, టొబాకోబజారు, సికింద్రాబాదు [దక్కన్] మేనేజింగు భాగస్థుడు అలకంటి శంకరయ్య ప్రకారము.

బనాం

ప్రతివాదులు

౧ మాసెట్టిలక్ష్మన్న, తండ్రిపేరు వాదికి తెలియదు, సాకిన్ ఏదులకంటి, దుండిగల్లు తాలూకా.

౨. మాసెట్టి రాఘవులు, తండ్రిపేరు వాదికి తెలియదు, సాకిన్ ఏదులకంటి, దుండిగల్లు తాలూకా.

౩. మాసెట్టి పాపయ్య, తండ్రిపేరు వాదికి తెలియదు, సాకిన్ ఏదులకంటి, దుండిగల్లు తాలూకా

తారీఖు ౩౯౧ — — లకు దావా

పై చెప్పిన ప్రతివాది నెం. ౩వారికి,

పై సూటు పేషీ ౧౭-౯-౧౯౩౪ నాడు అయియున్నది. పై చెప్పిన తేదినాడు ఉదయము ౧౧ గంటలకు మీరు స్వయముగా గాని, మీ విషయము తెలిసిన వకీలు ద్వారా గాని హాజరు కావలసినది. అట్లు హాజరుకానిచో దావా మీ పరోక్షముననే విచారణ చేయబడును.

(ఆజ్ఞచేత)

సికింద్రాబాదు దక్కన్	బి. కే. ఆర్. అయ్యంగారు, బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి.
౧౦ సెప్టంబరు ౧౯౩౪	యూ. ఎమ్. రాఘవన్, బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. డి. ఎమ్. అయ్యంగారు, బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. జాయింట్ డిప్యూటీ జడ్జి

గోలకొండకవులసంచిక

ఇయ్యది కవితో సామాన్యముగను సంబంధించిన ఈ శ్రేణి గ్రంథరాజము. గనుక మొదట కవితయనగానేమో వివరించుటవసరమని నాతలంపు.

తర్కము, వ్యాకరణము, వేదాంతము, జ్యోతిషము, వైద్యము, సంగీతము, కోకశాస్త్రము మొదలగునవి యెటుల ప్రత్యేకశాస్త్రములై యంతము తెలుగునన్నవో "ఛందశ్శాస్త్రము" అనునదియుకూడ అటులనే వర్ధిల్లుచున్నది. అందులో కొన్ని విషయముల ను ప్రాథమికముగా దిఙ్మాత్ర మిచట సూచించెదను.

క. విద్యల లోపల సత్కవి
విద్య కవిత్వంబు మఱి కవిత్వము ఛందో
వేద్యము............

... ...

అని యనంతుడు చెప్పినచొప్పున ఛందస్సులను తెలుసుకొని పద్యముల వ్రాయుటే కవిత్వము. అట్టి ఛందస్సులు ఈ క్రిందమొదలుకొని ఉత్కృతివరకు మొత్తము ౨౬. యీ ఛంద స్సులను వరుసగా మొదట.

లఘువు గురువు

అని రెండుసంజ్ఞలేర్పడినవి. నూ. శాస్త్ర ఏక మా త్రాం లఘుం ద్విమాత్రే గురుం రితి వదంతి (నన్నయ) అనగా ఒకమాత్ర లఘువునకు రెండుమాత్రలు గురువునకు. (క్షణం చెండి. మాత్రయనగా ఏదియుమాత్రయనుకొని, చిన్నరేక మునకొకమాత్ర పెద్దదానికి రెండుమాత్రలని వైద్యశాస్త్ర ములోనికి దిగకండి) యిచట సూత్రమనగా అక్షరావయ వము లేక అక్షరమనియర్థము.

ఉదా. । యీ చిహ్నము లఘువుని, ।। యీ చిహ్న మునుగురువని కొని దానినే ౧ యిట్లు వ్రాయుదురు. గురు లఘు సమ్మేళనమువలన గణములు పుట్టును (కవిశాస్త్ర పద్ధ గాను సుమండి) మొదట ద్విపదకి నాలుగు తర్వాత త్రిపదకి యెనిమిది, పిదప ౧౬ ముఖ్యగణములు. యింకా ఉపగణాలుంటాయి. వీటిలోని ౩ సూర్యులు ౬ ఇంద్రు లు ౧౮ చంద్రులు (జ్యోతిషమనుకోకండి) గణములకూటమి చే పద్యములు సిద్ధమగును.

నూ వృత్తం జాతిశ్చేఅ ద్వివిధంపద్యం గణైః స్సర్గా త్స్యే స్సంబద్ధం వృత్తంస్యాసుధక ... మాత్రాభిర్య్యాతా జాతి పద్యము నైసర్గిక గణములతో కూర్చబడినయెడల

వృత్తములు

అనియు ఉపగణమాత్రలచేత కూడబడినచో జాతులు. అనియు రెండుతెగలు పై ౨౬ ఛందస్సు లవలన వృత్తములుమాత్రమే బెలుదేరినవి (వేదాంతము గాదండి) మొదటి ఛందస్సువలన ౨ వృత్తములు. ౨ వ ఛం, వలన ౪, ౩ వ ఛం, వలన ౮ వృత్తములు యీవిధము గా ప్రతిఛందస్సునకు రెట్టింపుగా ౨౬ వ ఛందస్సువరకు ౬ కోట్ల ౭౧ లక్ష ౦౮ వేల ౮౬౪ వృత్తములు పుట్టును. అన్ని మొదటినుండి కలియుకూడినచో సర్వసమవృత్తసంఖ్య ౧౩ కోట్ల ౪౨ లక్షల ౧౭ వేల ౭౨౬ అగును. కాని యీ ౨౬ ఛందస్సులయందు వరుసగా శ్రీవృత్తము మొ. వంగర మహాస్రగ్ధర వృత్తము వరకు ౧౨౩ వృత్తములు చెప్పబడెను. యవన్ని యు న ప్రసిద్ధము లే యిక యీ ౧౨౩ వృత్తముల యందు

యతి ప్రాసలు

నూ. ఆద్యోవళి ర్ద్వి తీయోవర్ణః ప్రాసాత్ర గాదపాదే షు స్వస్వవరదేషు పూర్వః ప్రాసస్సర్వేషుచైక ఏవస్యాత్ ప్రతివృత్తమునను మొదటి అక్షరము యతిస్థానముము అన గా యేవృత్తమున కెన్నింట యతిపోవమా తెదనుకూలాక్షర మే పాదమునుమొదట నుండవలెను.) మొదటిపాదములో రెండవఅక్షరమే ప్రాసము పాదపాదమున కిదియేయిదుసుము యతిరమలు పాద పాదమునను భిన్నములు గావచ్చును గాని ప్రాసముమాత్రము నాల్గుచరణముల కొకటే వర్ణముండవల యును. ౭ స్వరయతులు, ౨౧ వ్యంజనయతులు ౧౨ ఉభ యయతులు, ౧ ప్రాసయతి, పిదప ౧౫ యతులు, ౧౪ ప్రా సములు. ఇవి గాలితో తర్కశాస్త్రమును దలచుకోకండి, యిక ఉపజాతిమొదలు ప్రకీర్ణవృత్తములవరకు ఉపవృత్తము లు ౦౦ తర్వాత.

జాతులు

కందము మొ. ఉత్కళికవరకు ౧౨ గలవు యత్తు గాన లక్షణమిందు లో నేయుండు

ఉపజాతులు

సీసము, గీతము. అని రెండువిధములు మాత్రమే అంటే పైన "వృత్తంజాతిశ్చే" అని వన్నయభట్టయును గాదా మరి యీ ఉపవృత్తములు ఉపజాతు లెక్కడివని ప్రశ్నరావచ్చును కా నిసవాలకు నుండి ఒకముఖ్యవిషయముంటే పెంటనేదానికి ఉప వరసను తయారగుట మనపూరాణీ ధర్మము.

ఉదా. ఇంద్రుడు ఉపేంద్రుడు, పాండవులు, ఉపపాండవులు మొ. యిటులే వృత్తములబట్టి ఉపవృత్తములు, జాతులబట్టి, ఉపజాతులు సిద్ధమైనవి గనుక ప్రమాణములే. అర్థభాగమ కావచుడంగీకరించినటు అప్పకవి అనతిచ్చినాడు. యింకటితో సాధారణ కవిత్వతోరణి నిగమింపబడినది. యింకా కవిలోనే విశేషప్రజ్ఞ స్వాతంత్ర్యములు గలిగితే, చిత్రకవిత్వము, గర్భ కవిత్వము, బంధకవిత్వము. అని మూడువిధములుగా కవితవల్ల వచ్చును.

చిత్రకవిత్వము

౧. పద్యమును క్రిందినుండి పైకిచదువుమన్నా వదియును ఛందోబద్ధమై యర్థవంతముగా నుండుట. పెదవులు, పండ్లు, దవుడలు తగులనిఅక్షరములతో పద్యములల్లుట (ఇచ్చట వ్యాకరణములోనికి వద్దన్నా పోతా ఎరెండి) యింకా ఒకటే అక్షరముతో పద్యమునుచెప్పుట.

గర్భకవిత్వము

పైకిలాపై ఒకటేపద్యము. దానిపొట్టలో ౫,౬ ప ద్యాలుంటాయి. పేరుమాత్ర ముదాహరణము. "కాంతీ, ప ద్మాంబాశతి, దరధ్వనితాల, మధురగతి, గర్భోత్పలమాలి కొన్నెత్తును. మొ. అవర్తములు గావు.

బంధ కవిత్వము

ఒకఅక్షరమును మధ్యలోనిలిపి తదితర వర్ణములతో పెంటది పెంటనాని నుండజాలమనునొనుట (సార్ధకము) ఇందు కైయొకచిన్నవి దిర్శనము.

జే	గి	ధా
హ	రి	దు
హా	ప	తా

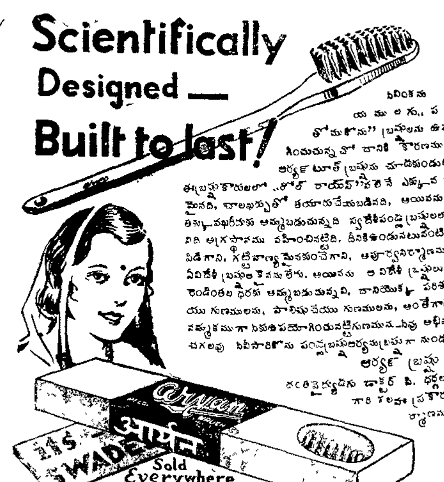
యిటులే, చక్ర పద్మ, అష్టదళపద్మ నాగ, కంకణ, వృషకంగ, సర్వతోభద్ర మొ. బంధయుతలె కేకములుండును. కవితతిదియేతుడ శాస్త్రములంవంతమలైనను మనవారు ప్రతి దానికోకయవధి నేర్పరచినారు గాథాంశ్యంశర్మను భాష్య శబ్ద వ్యాకరణము జాతికొంత జ్యోతిషము, అనినటులదీనిని బంధాంత కవిత్వమంగును కొటట్టి యిట్టి ఛందశ్శాస్త్రములో నెంతయోకొంతయు కృషిచేసిన నేగాని పిలవనియగలుగను

కం భువిపింఛందము జెలియక
కవితనురచియించుసుమ గడుసుటపెల్లి
వివరంపనేత నెరుగక
తవిలియుమునవాటిపోవ దలముట గాదే.

అన్నా దెప్పుకవి. అయినాయిట్లాగో కష్టపడికవిత్వంసా ధించామయ్యాలంటే "అత్యంత సరససాహిత్యము నొందక కృతిచెప్పువాడు దుష్కవియాగాడే" అని మివాట్లు పెట్టాడు బమ్మెరపోతన. సరససాహిత్యంతనే దేనోగ్రంథంగావాలో, ఆ యింతోకట్టి అదికేనిమా మగ్గబాధుండదుకుంటే "సమస్త స్పర్సర్వాశా స్త్రాణాం సాహిత్యమితర్యతే" అనిన్యమ్మకలంగా కె అవిచ్చాడింకోఅయన కొంట్టి యీగొడవంతా యెందుకని చిందరని యేగ్రంథంలో జూచినా సీసం, గీతం కందం ఉత్పలం, చంపకం, శార్దూలం, మత్తేభం. చివరకొక్కటో చిన్నవృత్తంతుంటే ఉంటుంది. గనుక యీ ౫,౬ పద్యా లుచెప్పనేర్చుకుంటేజాలు లెక్కలేని ప్రావలుదిక్కులేనియ కు లెనదిగ్గానాలెదొక్కటేప్రాస "తుకుకు కిధగపుల్, చఫ జబల్ దసపుల" అన ఒక యతిపద్యంతనే అతోపలకుల గ్రంథాలువ్రాయొచ్చునని తయారవుతున్నారు వారింకోదా లో వికొందరు.

ఆరా యింకచిత్కారము యా ఇవ్వానాక్యసంఘట నంతలోనో తంపికొల్లలోవోదంచేసేగాదా! తప్పుప్పులకో "కాళిదాస మయూరాది కవులకెన కలవుతప్పుని, యుద్ధసముల సయుండి యింకో ఛియనెంటుకకేవారు కొందరు, లలను జరుం టాలుబట్టెదానికంటె యేమోనాలు పద్యాలంకిందయునలున గుహ ఆల్లి అశుధారయని పేరుబెట్టినా "అశుధారాచ్యసమస్యనురిం అంగుళయ్యు లుపమలు శ్లేషలును తేలయుం, పికిని, జాతీయ వి మూనం అందరికీలేదా యిక ప్రాసలు యతి ర్యాలేదని నైప్రమాణకు ఉపలక్షణంగా ప్రచంద్రరావు. చకితప్పుదని చెప్పవానుకోందును. ఫీతక్కా యవజనులఘుము గాదు "జల్లి పదముల వాలును పంకపించి గురువులదు.చోట ఆ పలి" గురువులకొన్నిగూర్చి విరతగూడక యియు పదకకొనయున చ్చుపాలమలై నుండునవిచుకవిమో" యని అట్టాడెప్పకవి. కొ బట్టినుండ వాండ తెరవలేనుప్పు భావకవికతే బాధలేదని మరి కొందరు. ఛాందసంబాగా నేర్చుకోని యీశాస్త్రమునావన లోకాని మనుసునవట్టెదెకొమగాం ప్రపంచం మహానిఠాలం ఆందర్నంటే అదేంతెప్పా. చిన్నరాజ్యం నైజాంమీదికి విసు రుదాం యీ ఊహాపోన్నమనుకొని "నైజాంలో కవులు పూ జ్యం" అనిచెప్పచివరకు తెలిక రేశ్చెరింకా మహాశయులు.

యిట్లాంతరకాల బెలుదేరిరిక్క గటైనున్నారు. మొత్తా నికేదెట్లున్నా వీరంతా అధఃపతితమైయున్న ఆంధ్రభాష్కు ఉద్ధారకులుగదాయని నాసంతోషం. కాని

చం. గణములు ప్రాసముల్ యతులు
కావ్యమునన్గుణముల్ మరెంపకా
రణములుపద్యమల్లను వో
రంకొనుచోనవశ్యోనిభావద్యా
ధణపద బంధశోభలటు బాటిలు
తన్నియమానుసారితన్
స్ఫుటీకరించబలెంగవిత
వినుమెనూనడపించునింపుగన్

ఆనే చాటుధార ప్రకారం బాగా ప్రవేశంజేస్తే అంత గాఆలోచించడం ఆగత్యంలేకుండా ఎట్టివాటలే ఛందోబద్ధంగాసలక్షణంగా వస్తుంటాయి అశుధారాకవులకిది అనుభవమే. లేగినక గణయ ప్రాస లక్షణాలతో గణగణపద్యాలు చెప్పలేకపోయిం అనుకొంటాను. కొనియీనాటంటే ఎక్కి పెనుకటి ధ్యాండసబ్బురతని యొక్క డవిపోతారో ఆదేసినా ఈ వశాబంలోనెలుటి యీవారెంగు కనిపించుకోవాలి అందరికేదిష్టమైతే మనకూ అదేయిష్టం. ఊ, కానిమ్మండి.

ఉత్తిరేశుభకర్మణ్య విఘ్నమస్తు ఈతమహంతో సమంతో
ఉత్తిరేశు ఉకర్మణ్య విఘ్నమస్తు

ఇట్లువిద్వాన్
అచి. వేంకటనృసింహాచార్యశాస్త్రి
అవునూరు. తాII సిరసిల్ల

గోలకొండ కవుల సంచిక

మావంటి వారికై కృపాంతరంగులై యీయు
ద్యమమునకు పూనుకొన్న మీకెంతయో కృతజ్ఞులము
——సరసకవి భట్టర్. అనంతాచార్యులు.

నాందేడు గోదావరి ప్రవాహము

(ప్రిలేఖం,)

వర్షము

ఈమధ్య వర్షములు అధికముగా కురిసినవి కర్షకులు తమతమ పనిపాటలు సర్వవిధముల సాగించినారు. ౨౫-౧౧-రతేవ తేదివరకు మహానదియగు గోదావరి పరిపూర్ణ ప్రవాహము వచ్చుండెను నదీప్రవాహ మెక్కువగుటచే జలమిచుమించుగ నాందేడు పురమును దట్టుచుండెను.

కలరా

నాందేడు జిల్లాలోని తాలూకాలో సర్వసాధారణముగ కలరా ప్రబలియున్నది. ప్రత్యేక ప్రాంతములందు కొన్నికేసులుకూడ జరుగుచున్నవి కేంద్ర స్థానికాధికారులు, యిట్టికలరా దూష్యమాపుట కెంతయు ప్రయత్నించుచున్నారు. విశ్రాంతి యెంతయు ప్రశంసనీయము.

ప్లేగు

నాందేడు జిల్లాలోని కొన్ని ప్రాంతములందు ప్లేగు కూడ ప్రబలియున్నది. ముఖ్యముగ మొగలాయి ప్రాంతములన్నియు కొంత అయినవి ప్రభుత్వము వారు ఎలుకలు పట్టుటకు నారంభించెను. ... ఎలుకలు, పిల్లులని, పిల్లలుకూడ చనిపోవుచున్నవి బహుళ మొగలాయి ప్రాంతములలో ఒకటిరెండు కేసులు జరిగినవి ప్లేగు టీకాలు, సాధారణముగా జరిగినవి.

స్ఫోటకము

ఉండవలసిన వ్యాధులన్నియునుండి. స్ఫోటకముకూడ చేరినది స్ఫోటకమువలన కూడ కొందరు మృత్యుదేవతకు బలిబడుచున్నారు. ఇయ్యది సాధారణముగా చిన్నచిన్న గ్రామములలో ప్రబలియున్నది

పశువ్యాధి

పలువిధములగు పశువ్యాధులు, పశువులను పీడించుచున్నవి. స్థానిక కేంద్రాధికారులిట్టి పశువ్యాధులను నివారించుట కెంతయు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఒహింసా న్యాయాధికారి తబాదలా

లాలాకే మద్దోలువకు, జహీరాను కేంద్రస్థానము, ఇచ్చటి న్యాయాధికారి తబాదలా జరిగినది జిల్లాలోని పరగణాల తాలూకాకు అయినది. వీరితబాదలా సమయమున, పురజనులపై పుడండియు, వకీళ్ళపైపునుండియు, ప్రత్యేకమైన విందులు, సమావేశములు జరిగినవని తెలియుచున్నది

గోకులష్టమి సేవకు అనుమతి లభించకుండుట

శ్రీయుత ఆంధ్రజన కేంద్రసంఘ కార్యదర్శిగారికి
భువనగిరి పౌరుల విజ్ఞప్తి

మహాశయా!

ఈ భువనగిరియందు ప్రతిసంవత్సరము శ్రీకృష్ణజన్మాష్టమి రోజు సేవ (ఊరేగింపు) తీయుచుండినను సర్కారు ఆజ్ఞలేనిది సేవదీయగూడదను గస్తీ వచ్చినప్పటినుండి ఆగిపోయెను. తర్వాత కొంతకాలమునకు ఆజ్ఞకై దరఖాస్తు యిచ్చినను, మంజూరికాలేదు ఈ సంవత్సరముకూడ సేవతీయవలయునని మిక్కిలి యుత్సాహముతో మేమందరముకలసి గోకులష్టమికి నెలపదిహేనుదినములకు ముందు దరఖాస్తుయిచ్చితిమి. నిర్ణీతకాలము చాలుగొనుదినములున్నదనగా జనాబు అవ్వల్ తాలూకదారు సా జిలెదల్ గొండెగారి భువనగిరి దౌరాసమయములో అనుజ్ఞకై మళ్లీదరఖాస్తు ఇచ్చియుంటిమి కాని జరీదు చేవనిమిత్తమై ఇజాజతు మహాశయులే సర్కారునుండి మంజూరుకావలసియుండును. మళ్లీవారే మంజూరి తెప్పించగలమని చెప్పిరి. ఈ సేవ పురాతనమునుండియు తీయబడుచుండునదేసనియు ఆధమపక్షము దేవాలయముచుట్టు నొక్కటింమవ్వుల వాడిలోనైనను తిరుగుటకనుజనిమ్మనిన నదియునుగూడ వీలులేదనిరి. పూర్వమునుండి యీ శ్రేడిల జరుగుచున్న మతాచారములకిట్టి యాటంకముల గలుగజేయుగ పీవి రద్దుకేసుటకు తమరేల ప్రయత్నముచేయకుంటిరో తెలియదు మా యుత్సాహము మా ప్రయత్నములన్నియు నిష్ఫలములైనందున కెంతయు చింతిల్లుచున్నారము ఇకముందుకైనను ఇట్టియాటంకములు లేకుండ గట్టిప్రయత్నము చేసి మాయుత్సాహముల పెంపుజేయుదురని విధేయతతో ప్రార్థించుచున్నాము, మాప్రార్థన మంగీకరింపబడినదయు ఇదే పత్రికముఖమున తెలియపరచెదరని నమ్ముచున్నాము

ఇట్లు
భువనగిరి పురవాసులు
కింద ౨౮ మంది దస్తఖతులుగలవు.

REG. No. N. 45

Reg. No. M. 2185

STAMP

lished by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K. Balakrishna Reddy